

ကျေးရွာလူထု၏ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ် အစီရင်ခံစာ

ရေငံ (အနောက်) ကျေးရွာ မြောက်လည်ကျေးရွာအုပ်စု မိတ္ထီလာမြို့နယ်

ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များကျရောက်လာမှုအပေါ် ခံနိုင်ရည်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်

မာတိကာ

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ မိတ်ဆက်ခြင်း----- ၃

၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်----- ၃

၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်----- ၃

၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း----- ၄

၂။ ရေငံ (န) ကျေးရွာ၏အနေအထား

၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်----- ၆

၂.၂ ရေငံ (န) ကျေးရွာအကြောင်း----- ၆

၂.၃ မိုးလေဝသနှင့်ရာသီဥတုအခြေအနေ----- ၇

၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)----- ၉

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု (Climate Change)----- ၁၃

၃။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်များ

၃.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း----- ၁၅

၃.၂ ရာသီခွင်ပြပြကွဲဒဏ်----- ၁၆

၃.၃ အရင်းအမြစ်ပြု၊ ဘေးအန္တရာယ်ပြနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ----- ၁၇

၃.၄ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း----- ၂၀

၃.၅ ရပ်ရွာအတွင်း အဖွဲ့အစည်းများပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြမြေပုံနှင့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၁

၃.၆ ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၄

၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် အသိပညာပေးမှုများ----- ၂၅

၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏လိုအပ်ချက်များနှင့်အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ----- ၂၆

၃.၉ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရပ်ရွာလူထု၏ အကဲဖြတ်ပုံစံ----- ၂၈

၃.၁၀ ပါတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း----- ၂၉

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှုသတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကိုအဆင့်ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်း----- ၂၉

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း----- ၃၁

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့်ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ

၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား (Pair Wise Ranking)----- ၃၂

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)----- ၃၃

၆။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ (Action Plan)----- ၃၅

၇။ နိဂုံးချုပ်----- ၃၇

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက် ပြုပြင်ခြင်း- --
----- ၃၇

- နောက်ဆက်တွဲ (၁): ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ
- နောက်ဆက်တွဲ (၂): ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (၃): ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ
- နောက်ဆက်တွဲ (၄): အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ မိတ်ဆက်ခြင်း

မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ မြောက်လည်ကျေးရွာအုပ်စု၊ ရေငံ (အနောက်) ကျေးရွာ၏ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ် သုံးသပ်ချက်ကို “ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များ ကျ ရောက်လာမှုအပေါ် ခံနိုင်ရည်စွမ်းတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်” မှ ဆန်းစစ်လေ့လာထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

BRACED မြန်မာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းသည် နိုင်ငံတကာအင်ဂျီအိုများ၊ ဒေသတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို လေ့လာသုတေသနပြုနေသော သုတေသန အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ပူးပေါင်းချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ BRACED မိတ်ဖက်အဖွဲ့တွင် ဦးဆောင်သူအဖြစ် Plan International Myanmar မှဆောင်ရွက်ပြီး Actionaid Myanmar, BBC Media Action, World Vision, Myanmar Environmental Institute နှင့် UN Habitat တို့နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ရပ်ရွာ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ပိုမိုတောင့်တင်း ခိုင်မာလာစေရန် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

ဤရေငံ (အနောက်) ကျေးရွာ၏ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို BRACED ၏ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှုများ၊ အသုံးပြုရန်ပုံစံများ၏ ထောက်ပံ့ ကူညီမှုဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

BRACED ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတို့၏ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုတို့အား သုံးသပ်နိုင်ရန်နှင့် ရပ်ရွာလူထုကြံ့ခိုင်မှုနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုများအား သဘာဝဘေး လျော့ပါးရေး ကော်မတီနှင့် ရပ်ရွာလူထုများ မှ အမျိုးမျိုးသောရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှုတို့ပေါ်တွင် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်နိုင်မှု၊ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တိုးမြှင့်လာရန် အလို့ငှာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုများ အတူတကွ အားလုံးပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရမည်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်

ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရပ်ရွာဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း အားကောင်းလာစေရန် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည် ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် နည်းလမ်းများ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

သက်ဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ကလေးသူငယ်၊ အမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းများစသည့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ အနေဖြင့်လည်း ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လိုမှုများ ရှိလာစေရန် အသီးသီးသောတာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်လာစေရန်နှင့် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များပြည့်မီစေရန် ရွာသူရွာသားအားလုံး၏ ပူးပေါင်းမှုကို ရရှိစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းဖြင့် လိုအပ်သော ကျေးရွာသတင်းအချက်အလက် ပြောင်းလဲမှုများကို ပုံမှန်ပြုလုပ်နိုင်ရန်၊ အသစ်ပြောင်းလဲလာသော ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုများအတွက် သတင်းအချက် အလက်နှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပူးပေါင်းပြုလုပ်နိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း

ဤရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ်ချက်သည် BRACED စီမံကိန်းမှ ဖော် ထုတ်ထားသော ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်မှ တင်ပြချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏

ရည်မှန်းချက် (၁) ရပ်ရွာလူထု၏ အတွေ့အကြုံများအပေါ်တွင် သိပ္ပံနည်းကျအချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ အနာဂတ်တွင် ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများအပေါ်တွင် ပိုမိုနားလည် သဘောပေါက်လာစေရန်။

ရည်မှန်းချက် (၂) ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်မှုနှင့်ဖိစီးမှုများ အပေါ်တွင် ထိခိုက်လွယ်မှုရှိသူ များနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော အရာများကို သတ်မှတ် ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့်

ရည်မှန်းချက် (၃) ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းရှိသော ရပ်ရွာလူထုကို တည်ဆောက်နိုင်ရန် ထောက်ပံ့ပေး နိုင်သော ရပ်ရွာလူထု၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

လက်စွဲစာအုပ်ပါ ဖော်ပြချက်များကို အခြေခံ၍ ရေငံ (အနောက်) ကျေးရွာ၊ မြောက်လည်အုပ်စုတွင် တစ်လကျော် ခန့်အချိန်ယူ၍ ရပ်ရွာလူထုနှင့် အစည်းအဝေးများပြုလုပ်ကာ ကျေးရွာ၏ သတင်းအချက်အလက် များကို နည်းကိရိယာများ (assessment tools) အသုံးပြု၍ စုဆောင်းဖော်ထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းအဆင့်များတွင်....

၁။ ကျေးရွာနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသ၏ အခြေအနေများကို အကြိုခန့်မှန်း သိရှိနိုင်ရန် ရပ်ရွာ လူထုနှင့် ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် နောက်ခံဆင့်ပွား အချက်အလက်များ (secondary data) ကို ဆန်းစစ်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ အချက်အလက် သုံးသပ်ခြင်းများတွင်...

- RIMES ၏ရာသီဥတုဆိုင်ရာအချက်အလက်မှတ်တမ်း (Climate Profiles)
- ActionAid Myanmar ၏ကျေးရွာစာအုပ်ပါ အချက်အလက်မှတ်တမ်း (Village Book)

၂။ BRACED ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်ကို အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသော သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းတွင် အသုံးပြုခဲ့သော နည်းကိရိယာများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- ကျေးရွာဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း
- ရာသီခွင်ပြ ပြက္ခဒိန်
- အရင်းအမြစ်၊ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ
- အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း
- ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်းများ ပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြပုံနှင့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း
- ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း
- ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ
- သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများကိုရရှိနိုင်မှု
- ကျေးရွာ၏ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ကိုဆန်းစစ်ခြင်း
- ထိခိုက်လွယ်မှုဆန်းစစ်ခြင်း

၃။ သတင်းနှင့်အချက်အလက်များ ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ခြင်း။

စုဆောင်းထားသော သတင်းအချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို အားကောင်းလာစေရန် သင့်လျော်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကနဦးသတ်မှတ်နိုင်ရန်နှင့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများ ဦးစားပေး သတ်မှတ်ခြင်း စတင်ရာတွင် အတည်ပြုနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ နည်းကိရိယာများဆန်းစစ်ခြင်းအားဖြင့် ပါဝင်သောလုပ်ငန်းစဉ်များမှာ...

- ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော အဓိကဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးအန္တရာယ်များ အဆင့် သတ်မှတ်ရန်။
- ဦးစားပေးရွေးချယ်ထားသော ဘေးအန္တရာယ်များအပေါ် အခြေခံ၍ ရပ်ရွာလူထု အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ချက်များရွေးချယ်ခြင်း။
- BRACED ရန်ပုံငွေမှ ထောက်ပံ့ခြင်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ရာတွင် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း နည်းကိရိယာများ အသုံးပြု၍ ရွေးချယ်ခြင်း။
- ရာသီအလိုက်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်ရန် မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက် များကို အခြေခံ၍ ကာလတိုဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း။
- ဖြစ်နိုင်ချေများပြီး ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော ဘေးများအတွက် စိတ်မှန်း ဖြစ်နိုင်ခြေများ ပုံဖော်နိုင်ရန် ဘေးများ၏ပြင်းအားနှင့် ပမာဏပေါ်တွင် အခြေခံ၍ မတူညီသော အခြေအနေအဆင့်ဆင့်တွင် အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများ သတ်မှတ်ရန်။

ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းများအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ တိုက်ရိုက်ခံစားရသော သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များ၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများကို ရပ်ရွာလူထု၏ ရင်ဆိုင် တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းကို ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းလဲမှုများ၊ လူမှု- စီးပွားကဏ္ဍ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ပဋိပက္ခအစရှိသော ပြဿနာများကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန် အဓိက လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်အများကို ဆွေးနွေးပွဲတွင် ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ စီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့၊ သက်ကြီးများ၊ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီဝင်များ၊ ကျေးရွာသူရွာသားများ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်ပါသည်။ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုဆိုင်ရာ သတင်းအချက် အလက်များကဲ့သို့သော အခြားလိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များကို မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဦးစီးဌာန၊ Myanmar Environmental Institute နှင့် အခြားသောပညာရပ်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ မှလည်း ရရှိနိုင်ပါသည်။

၂။ ရေငံ (အနောက်) ကျေးရွာ၏ အနေအထား overview

၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်

ရေငံ (အနောက်) ကျေးရွာသည် မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ မြောက်လည်အုပ်စုတွင် တည်ရှိသည်။ မှန်တိုင်ရွာ၏ တောင်ဘက် (၃)မိုင်ခန့်အကွာနှင့် ရေငံ(ရ)ရွာ၏ အနောက်ဘက် (၂)မာလုံခန့် အကွာတွင်တည်ရှိသည်။ ရေငံ (အနောက်) ကျေးရွာ၏ အကျယ်အဝန်းသည် ဧက(၅၀)ခန့်ရှိသည်။

၂.၂ ရေငံ (အနောက်) ကျေးရွာ အကြောင်း

လူမှုရေး - လူဦးရေ (၇၃၀) ဦးနှင့် အိမ်ထောင်စု (၁၇၅) စုရှိပြီး ကျား (၃၂၄) ယောက်၊ မ (၄၀၃) ယောက် နေထိုင်ကြပါသည်။ ဗမာလူမျိုးများသာနေထိုင်ကြပြီး အများစုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်ကြသည်။ ဗမာစကားသည် အဓိကဘာသာစကားဖြစ်သည်။ တစ်ဆယ့်နှစ်လရာသီ ကျင်းပသော လူမှုဘာသာ၊ ရိုးရာပွဲများကို နှစ်စဉ်ပြုလုပ်ကျင်းပကြသည်။

ပညာရေး - ရေငံ (အနောက်) ကျေးရွာနှင့် ရေငံ(အရှေ့) ကျေးရွာ(၂)ရွာ ပေါင်း၍ မူလတန်းကျောင်း တစ်ကျောင်းရှိသည်။ ရေငံ(န)ကျေးရွာတွင် မူလတန်းကျောင်းသူကျောင်းသား ကျား - ၂၁ ဦး၊ မ - ၂၅ ဦး၊ စုစုပေါင်း - ၄၆ ဦးဖြင့် ပညာသင်ကြားနေကြပါသည်။ အလယ်တန်းအဆင့် ပညာသင်ကြားနေသူ ကျား - ၅ ဦး၊ မ - ၁၅ ဦး၊ စုစုပေါင်း - ၂၀ ဦးနှင့် အထက်တန်းအဆင့် ကျား - ၃ဦး၊ မ - ၆ ဦးတို့သည် အလှမ်းဝေးသော အလည်ရွာတွင် သွားရောက်၍ ပညာသင်ယူနေရပါသည်။

စီးပွားရေး - အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းမှာ လယ်ယာလုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး ပန်းရံ၊လက်သမား၊ ချည်ကွေးလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ အဓိကထွက်ကုန်မှာ ဆန်စပါး၊ ပဲတို့ဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်တစ်ပိုင် မွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများရှိသည်။

၂.၃ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုအခြေအနေ

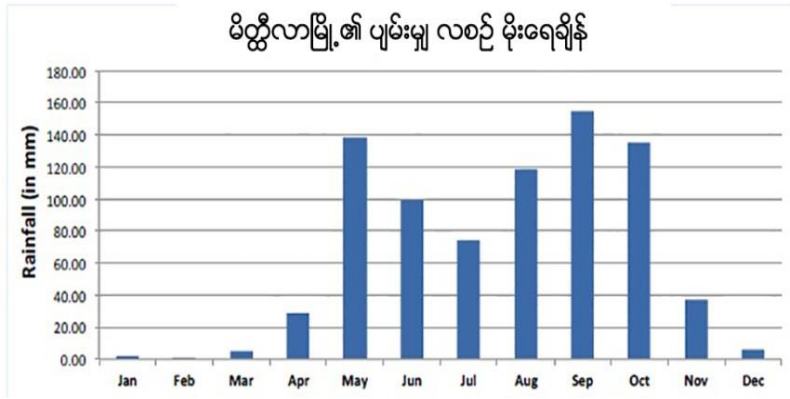
မိတ္ထီလာမြို့နယ်သည် ပုံ (၄) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း မြောက်လတ္တီကျု ၂၀°၅၃’ အရှေ့လောင်ဂျီကျု ၉၅°၅၃’ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဗဟိုချက်မတွင် တည်ရှိနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားသော ခြောက်သွေ့ဒေသများကဲ့သို့ ၎င်းမြို့သည် အခြားမြို့နယ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မိုးရေချိန်ရရှိမှု နည်းပါးသည်။

မိတ္ထီလာမြို့နယ်ရှိ မိုးရေချိန်သည် ခြောက်သွေ့ဒေသရှိ မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံကို ဖော်ပြနေသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ (၈၀၀) မီလီမီတာ အမြင့်ဆုံးမိုးရေချိန်တိုင်းတာချက်များမှာ ပုံ (၅) အတိုင်း မေလနှင့် စက်တင်ဘာလများတွင် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းခြောက်သွေ့ဒေသရှိမန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးအတိုင်းရှိမိတ္ထီလာမြို့နယ်

ဧပြီလသည် ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၈.၂) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိ၍ အပူဆုံးလ ဖြစ်သည်။ မိတ္ထီလာမြို့တွင် အမြင့်ဆုံးအပူချိန် တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၁၀) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁၃) ရက်နေ့၏ (၄၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဖြစ်ပြီး အနိမ့်ဆုံး

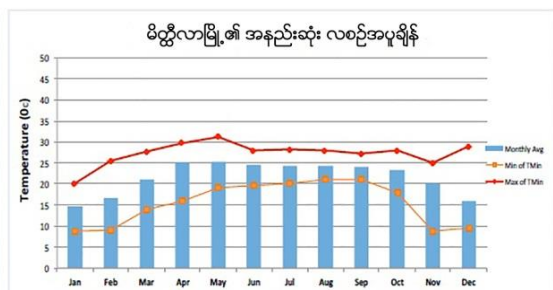
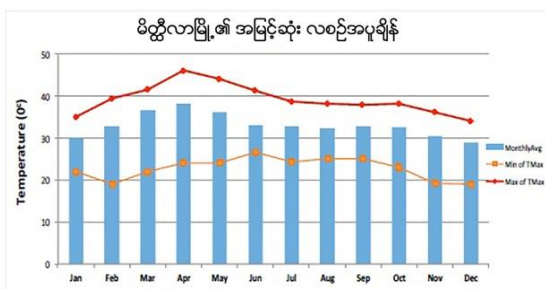

ပုံ၅/မိတ္ထီလာမြို့ ၏မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံသည်မေလနှင့်စက်တင်ဘာလတို့တွင်အမြင့်ဆုံးသို့ရောက်ရှိတတ်သော Bimodal ပုံစံကိုဖော်ပြသည်။နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်၈၀၀မီလီမီတာသာရရှိသောကြောင့်[၂] မို့သည်လေ့လာခဲ့သောမြို့နယ်များတွင်မိုးရေချိန်အနည်းဆုံးရရှိသောမြို့ဖြစ်သည်။

အပူချိန်တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၀၇) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၃) ရက်နေ့နှင့် (၁၉၉၂) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၇) ရက်နေ့များ၏ (၁၉)ဒီဂရီ စင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို (၁၉၉၄) ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၆) ရက်နေ့တွင် (၁၉.၁၀) ဒီဂရီဆယ်လဆီရပ်ကို

တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။ အအေးဆုံးလများမှာ ပျမ်းမျှ အနိမ့် ဆုံးအပူချိန် (၁၄.၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိသော ဇန်နဝါရီလနှင့် ဒီဇင်ဘာလများ ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၈၁-၂၀၁၀) ခုနှစ်များအတွင်းတွင် တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့သော အအေးဆုံး၊ အပူချိန်များမှာ (၁၉၉၂) ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၆) ရက်နေ့ (၈.၈၀ဒီဂရီC)၊ (၁၉၈၁) ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် (၈.၉၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၉) ရက်တွင် (၉.၃ဒီဂရီC)၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၂၅) ရက်နှင့် (၁၉၈၃) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၃) ရက်များတွင် (၉.၅၀) ဒီဂရီ C နှင့် (၁၉၉၉) ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ(၂၇) ရက်နေ့တွင် (၉.၇၀) ဒီဂရီ C ကိုလည်းကောင်း အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

မိတ္ထီလာမြို့တွင်းရှိ ပျမ်းမျှအနည်းဆုံးနှင့် အမြင့်ဆုံးအပူချိန်နှင့် လစဉ်အမြင့်ဆုံး၊ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်များကိုပုံ (၆) တွင်ဖော်ပြထားသည်။

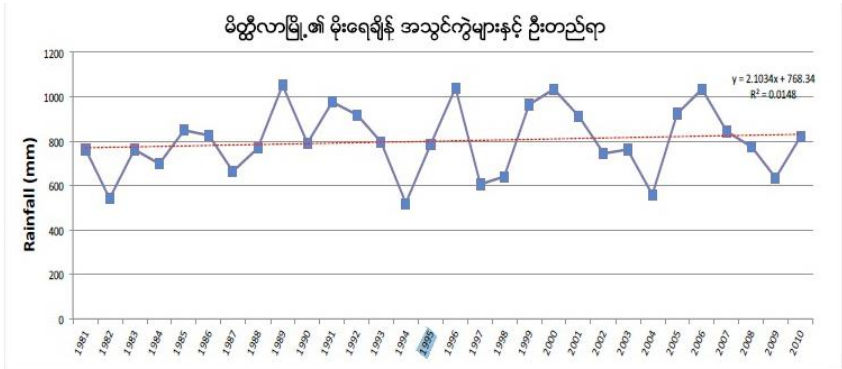

ပုံ၆/မိတ္ထီလာမြို့ လစဉ်ပျမ်းမျှအမြင့်ဆုံး (ပိပုံ) နှင့်အမြင့်ဆုံး(ယာ) အပူချိန်၊၁၉၈၁-၂၀၁၀အချက်အလက်များကိုစစ်တမ်းကောက်ယူမှုသည်ဧပြီလသည်အပူဆုံးလအဖြစ်ဖော်ပြပြီးအမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှနေအပူချိန်နှင့်ညအပူချိန်တို့ကိုတိုင်းတာရရှိသည်။အခြားတစ်ဘက်တွင်နေနှင့်ညအပူချိန်များအားဖြင့်ဖော်ပြရလျှင်အအေးဆုံးလများမှာဇန်နဝါရီနှင့်ဒီဇင်ဘာလများဖြစ်ကြသည်။

၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)
 မိုးရာသွန်းမှုအသွင်ကွဲများ၊ လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ
 နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်

နှစ်စဉ်-မိုးရေချိန် အမြင့်အသွင်ကွဲများကို မိုးရေချိန်အတက်အကျများဖြင့် မိတ္ထီလာမြို့တွင် တွေ့ရပြီး ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ပုံ (၇) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း (၈၀၀) မီလီမီတာ ရှိလေသည်။ နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း တိုင်းတာချက်များအရ (၁၉၉၄)ခုနှစ်သည် အခြောက်သွေဆုံး နှစ်ဖြစ်ပြီး (၅၂၂)မီလီမီတာသာ ရရှိပြီးစိုစွတ်သော (၅၃) ရက်တွင် ရရှိမှုမညီမျှပေ။ ယင်းနှစ်များတွင် ၂၄ နာရီ အတွင်း အမြင့်ဆုံးမိုးရွာသွန်းမှုမှာ ဇွန်လ(၁၁)ရက်တွင် (၄၁) မီလီမီတာ၊ ဩဂုတ်လ(၆)ရက်တွင် (၄၁မီလီမီတာ)၊ မေလ (၃၀) ရက်တွင် (၃၂မီလီမီတာ)နှင့် မေလ ၂၈ ရက်တွင် (၂၉မီလီမီတာ) တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ ကျန်သောစိုစွတ်ရက်များမှာ (၂၀)မီလီမီတာ အောက်တွင်သာ တိုင်းတာ မှတ်သား ရရှိသည်။

အခြားတစ်ဘက်တွင် (၁၉၈၉) ခုနှစ်တွင် အစိုစွတ်ဆုံးနှစ် အဖြစ် မိုးရေချိန် (၁၀၅၃) မီလီ မီတာကို တိုင်းတာမှတ်သားရ သည်။ ယင်းနှစ်တွင် (၂၄)နာရီ အတွင်း မိုးအလွန်အကဲ ရွာသွန်းမှုကို မေလ (၁၃)ရက် နေ့တွင် (၁၉၄ မီလီမီတာ) နှင့် ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် (၁၁၄ မီလီမီတာ) အဖြစ် တိုင်းတာ မှတ်သားမိသည်။ အခြားသောတိုင်းတာ

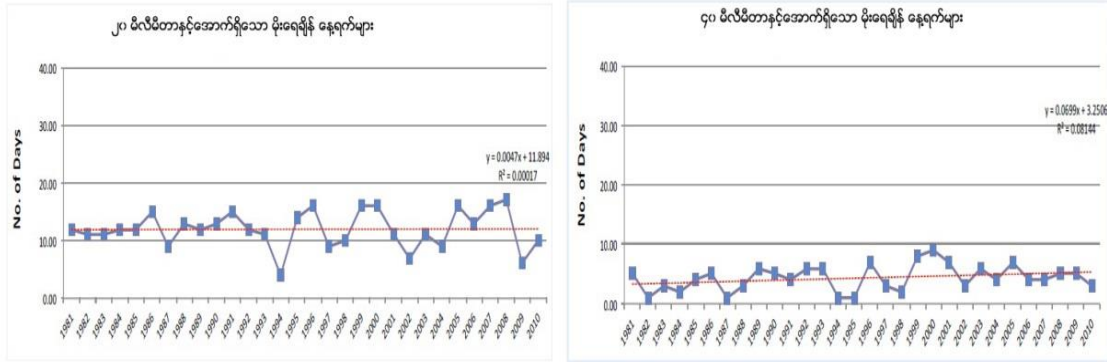

ပုံ ၇။ မိတ္ထီလာမြို့၏ ၁၉၈၁-၂၀၁၀ ခုနှစ်အတွင်း မိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများ။ အချက်အလက်များသည် နှစ် (၃၀) အတွင်း နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများကို ဖော်ပြသည်။ အခြောက်သွေဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၉၄ ခုနှစ်နှင့် အစိုစွတ်ဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၈၉ ခုနှစ်ဖြစ်သည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ၈၀၀ မီလီမီတာခန့်ရှိသည်။

မှတ်သားမိသည့် ၂၄ နာရီအတွင်း မိုးရွာသွန်းမှုများမှာ အောက်တိုဘာလ(၇)ရက်တွင် (၆၃မီလီမီတာ)၊ ဩဂုတ်လ(၂၆)ရက်တွင် (၆၀မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၉) ရက်တွင် (၅၅မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ(၁၈)ရက်တွင် (၅၁မီလီမီတာ)၊ ဧပြီလ(၃၀)ရက်တွင် (၃၈မီလီမီတာ) ဇွန်လ(၁)ရက်နေ့တွင် (၃၀မီလီမီတာ) အောက်တိုဘာလ(၁၅)ရက်တွင် (၂၇မီလီမီတာ)နှင့် အောက်တိုဘာ(၂၃)ရက်တွင် (၂၆မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၁၀)ရက်တွင် ၂၁ မီလီမီတာနှင့် ဩဂုတ်လ(၂၁)ရက်တွင် (၂၀မီလီမီတာ) တို့အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ အခြားသောမိုးရွာသွန်းမှုများမှာ (၂၀) မီလီမီတာ အောက်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ မိတ္ထီလာမြို့၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်မှာ မြင့်မားလာကြောင်းတွေ့ရသည်။ ပျမ်းမျှမိုးရေချိန် အထက်နှင့်အောက် တူညီစွာရှိသော နှစ်များလည်းရှိသည်ဖြစ်ရာ ကောင်းကျိုးဖြစ်စေသည့် ထူးခြားမိုးရေချိန်ကို (၁၉၈၉)

ခုနှစ်တွင် (၁၀၅၃မီလီမီတာ)၊ ၁၉၉၆ခုနှစ်တွင် (၁၀၄၃မီလီမီတာ)၊ ၂၀၀၆ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၇မီလီမီတာ) နှင့် ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၃မီလီမီတာ) ကို အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

အသေးစိတ်ဆန်းစစ်မှုများ၏ လွန်ကဲမိုးရေချိန်များသည် (၂၀) မီလီမီတာနှင့် (၄၀)မီလီမီတာကြားတွင် အနည်းငယ်မြင့်တက်လာကြောင်း တွေ့ရသည်။

ပုံ ၈ ၊ ၂၀ မီလီမီတာနှင့်အောက် နှင့် ၄၀မီလီမီတာနှင့်အောက်မိုးရေချိန်များ သည်မိတ္ထီလာမြို့၏ အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ကြောင်းအနည်ငယ်ဖော်ပြသည်။

နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်းတွင် မိတ္ထီလာမြို့တွင်(၂၄)နာရီအတွင်းတွင် မိုးရေချိန်၄၀မီလီမီတာ >ရှိ အကြိမ်ပေါင်း(၁၃၀) လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းအချက်များမှ မိုးရေချိန် (၉) ခုမှာ(၂၄)နာရီအတွင်း (၁၀၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သည်။ (၁၉၈၉ခုနှစ် မေလ၁၃ရက်နေ့တွင် (၁၉၄)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၃)ခုနှစ်မေလ(၂၃)ရက်နေ့တွင်(၁၈၀)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၁)ခုနှစ်၊ဇွန်လ(၂)ရက်နေ့တွင် (၁၂၁)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၉)ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင်နှင့် (၂၀၀၆)ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၁၄)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၇)ခုနှစ် ဩဂုတ်လ(၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၀၂)မီလီမီတာနှင့် (၂၀၀၂)ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် (၁၀၁မီလီမီတာ)တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။

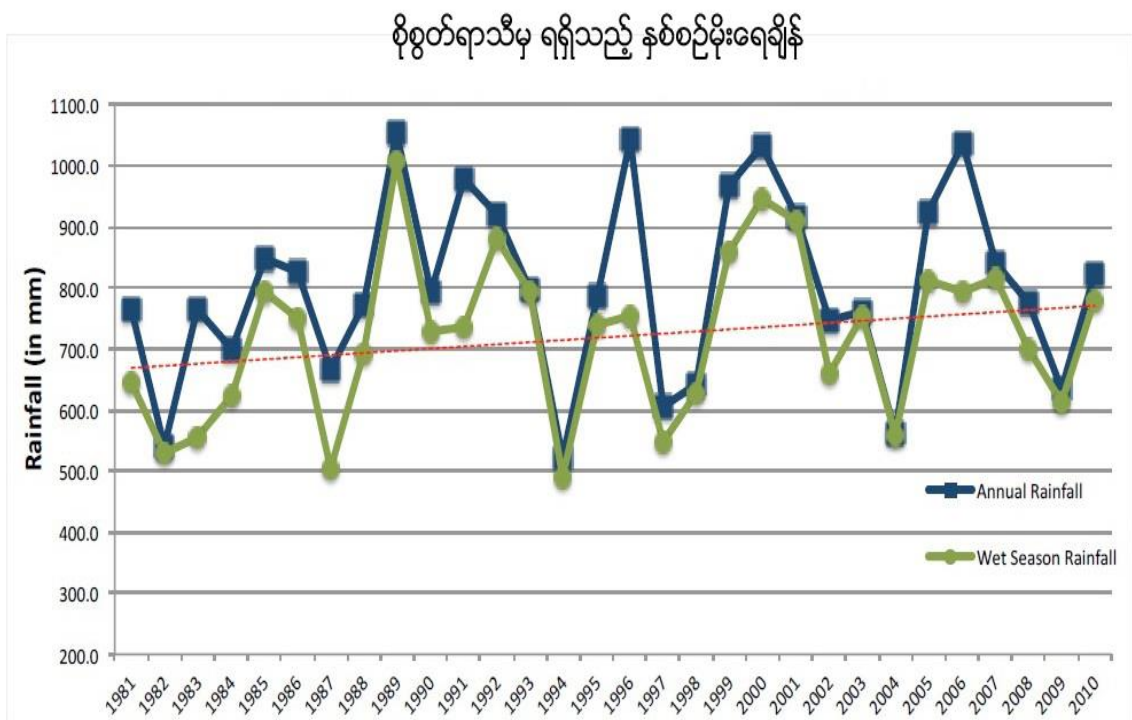
ဇယား ၂၊မိတ္ထီလာမြို့ရှိခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်းလွန်ကဲမိုးရေချိန်ဖြစ်ရပ်များ	
၂၄-နာရီလွန်ကဲမိုးရေချိန်	တိုင်းတာသည့်ရက်စွဲများ
၁၀၄မီလီမီတာ	၁၉၉၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၃ရက်
၆၆မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၄ရက်
၅၆မီလီမီတာ	၁၉၈၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၂၁
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၀မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၂၃
၄၇မီလီမီတာ	၂၀၀၆ခုနှစ်၊ဇူလိုင်လ၄ရက်
၄၃မီလီမီတာ	၂၀၀၈ခုနှစ်မတ်လ၂၆ရက်
၄၁မီလီမီတာ	၁၉၈၄နိုဝင်ဘာလ၂ရက်

(၁၀၀)မီလီမီတာထက်ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်အများစုသည် စိုစွတ်ရာသီအတွင်း ဖြစ်ကြကြောင်းကို သတိပြုသင့်သည်။ သို့ရာတွင်(၂၄)နာရီအတွင်း(၁၀၀) မီလီမီတာ ရောက်ရှိသော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များကိုလည်း နိဝင်ဘာလတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ဇယား (၂) တွင် ယင်းအချက်အလက်များနှင့် အခြားသော(၄၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ မိတ္ထီလာမြို့၏ ခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်း တိုင်းတာရရှိမှုများကို ဖော်ပြထားသည်။

စိုစွတ်၍ ခြောက်သွေ့မိုးရေချိန်

ပျမ်းမျှအားဖြင့် မိတ္ထီလာ၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်(၉၀%)မှာ စိုစွတ်ရာသီမိုးရေချိန်များဖြစ်သော်လည်း တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ်ကွာဟမှုများသည် သိသာထင်ရှားလာသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်အရ (၁၉၉၉)ခုနှစ်၏စိုစွတ်ရာသီတွင် မိုးရေချိန်အနည်းဆုံးတိုင်းတာမှတ်သားရသည် (၄၉၁မီလီမီတာ) နှင့် (၁၉၈၉)ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည့်မိုးရေချိန်မှာ (၁၀၀၆မီလီမီတာ) ဖြစ်လေသည်။

၂၀၀၄၊ ၁၉၉၃၊ ၂၀၀၁၊ ၂၀၀၃၊ ၁၉၈၂၊ ၁၉၉၈နှင့် ၂၀၀၉ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အမြင့်ဆုံး တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်း ခြောက်သွေ့ရာသီ မိုးရေချိန်မှာ (၂မီလီမီတာ-၂၀မီလီမီတာသာ) ဖြစ်လေသည်။

ပုံ ၉၊ မိတ္ထီလာမြို့ရှိ စိုစွတ်ရာသီမှ ရရှိသည့် နှစ်စဉ် မိုးရေချိန်

၁၉၉၆၊ ၁၉၉၁၊ ၂၀၀၆နှင့် ၁၉၈၃ခုနှစ်များအတွင်းတွင် စိုစွတ်ရာသီနှင့်နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်ရာသီအတွင်း အမြင့်ဆုံးအမှတ်သို့ရောက်ရှိခဲ့ကြောင်း မှတ်သားနိုင်သည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်းတွင် ခြောက်သွေ့ရာသီသည် (၂၀၀) မီလီမီတာထက်ကျော်သော မိုးရေချိန်ကို ရရှိစေသောကြောင့် ခြောက်သွေ့လများအတွင်း လွန်ကဲဖြစ်ရပ်များဖြစ်သွားကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

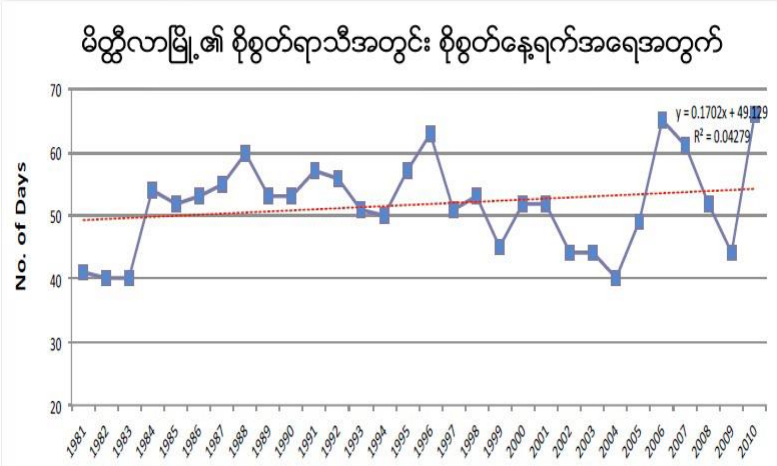
စိုစွတ်လရာသီ၏မိုးရေချိန်သည် အမြင့်ဘက်ကို ဦးတည်သွားနေကြောင်းဖော်ပြနေသည်။ နှစ်ပေါင်း (၁၇)နှစ်အတွင်း စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်မှတ်သားမှုများသည် စိုစွတ်ရာသီ၏ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်ထက် ကျော်လွန်နေသည်။ ထူးခြားစွာဖြင့် ပိုမိုစိုစွတ်သော စိုစွတ်ရာသီများကို ၁၉၈၉တွင် ၁၀၀မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၀ခုနှစ်တွင် ၉၄၆မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၁တွင် ၉၀၉မီလီမီတာနှင့် ၁၉၉၂ခုနှစ်တွင် ၈၈၀မီလီမီတာတို့ကို အသီးသီးမှတ်သားမိသည်။ ယင်းစိုစွတ်ရာသီများ အတွင်းတွင် လွန်ကဲမိုးရေချိန် များကိုလည်း မှတ်သားရရှိသည်။

သို့ရာတွင် စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်သည် ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန်အောက် ရှိလျှင်ပင် ယင်းရာသီ အတွင်းတွင် ၂၀၀၂ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၁ရက်နေ့တွင် ၁၀၀မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သောမိုးရေချိန်များကို တိုင်းတာ မှတ်သားရရှိသည်။

ဒုတိယအခြောက်အသွေ့ဆုံး ရာသီမှာ (၁၉၈၇) ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် ၁၀၀မီလီမီတာထက်ကျော်လွန် သည့် လွန်ကဲမိုးရေချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။

စိုစွတ်ရာသီဥတုအတွင်း စိုစွတ်နေ့ရက်များသည် အတက်ဘက်ကို ဦးတည်နေကြောင်း ပြသနေသည်။ (ပုံ၁၀) ။နှစ်စဉ်စိုစွတ်နေ့ရက် (၅၂)ရက်ခန့်ပျမ်းမျှဖြစ်ပြီး (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် အများဆုံး နေ့ရက်များအဖြစ် (၆၆)ရက်(၂၀၀၆)ခုနှစ်တွင် (၆၅) ရက်၊ (၁၉၉၆)ခုနှစ်တွင် (၆၃)ရက်နှင့် (၂၀၀၇)ခုနှစ်တွင် (၆၁)ရက်နှင့် (၁၉၈၈)ခုနှစ်တွင် (၆၀)ရက် အသီးသီး တွေ့ရှိကြသည်။

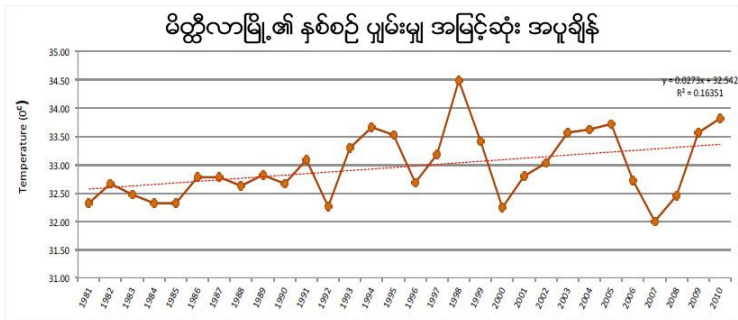
အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေမှုသည် နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း စိုစွတ်သောရက်များမှာ (၅၂)ရက်နှင့်အထက်ရှိခဲ့ပြီး(၁၂)ရက်သာလျှင်(၅၁) မီလီမီတာနှင့် အောက်တွင်တိုင်းတာ ရရှိခဲ့သည်။

ပုံ ၁၀၊ စိုစွတ်ရာသီအတွင်း မိတ္ထီလာမြို့၏ တစ်နှစ်အတွင်း အသွင်ကွဲမှုဖြင့်သော စိုစွတ် နေ့ရက် အရေအတွက်များ။ စိုစွတ်နေ့ရက်အရေအတွက်များသည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ပြသသည်။

အပူချိန်အမျိုးအကွဲများ၊လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်

မိတ္ထီလာမြို့တွင် လေ့လာမှတ်သားခဲ့သော အပူဆုံးအချိန်သည် အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှအပူချိန်(၃၃) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ (ပုံ၁၁)သည် ဒေသအတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်အမြင့်ဆုံး အမျိုးအကွဲများကို ၁၉၉၈ခုနှစ် အပူဆုံးနေ့ရက်များဖြင့် ဖော်ပြထားပြီး နှစ်စဉ်အပူချိန် (၃၄.၄၉)ဒီဂရီဆယ်လ်ဆီရပ် ပျမ်းမျှအပူချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။ ၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၃.၈၂)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်သည် ၎င်းကာလများအတွင်းတွင် ဒုတိယအပူဆုံးအချိန်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

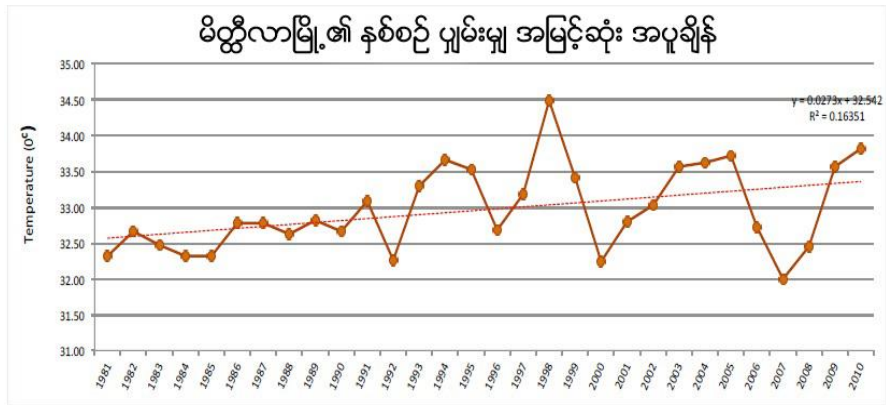
ပုံ ၁၁။ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနွေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

(၂၀၀၈)ခုနှစ်တွင်ရက်ပေါင်း (၂၄၇) ရက်သည် ပျမ်းမျှ အပူချိန်၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ခဲ့သည်။ ယင်းမှ (၂၇)ရက်သည်နေ့ အပူချိန် ၄၀နှင့်အထက် တိုင်းတာမှတ်သား ရရှိသည်။ ၎င်းနှစ်အတွင်း တိုင်းတာမိသည့် အမြင့်ဆုံး နေ့အပူချိန်မှာ (၄၃.၂၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

၂၀၁၃ (၁၃ဇူလိုင်) လသည်နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်းတွင် အပူဆုံးနေ့အဖြစ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။ အခြားသောအပူချိန်များမှာ ၄၄ဒီဂရီဆယ်စီးရပ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက်)၊ ၄၃.၅၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၈ရက်)၊ ၄၃.၂၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၁၉၉၈ခုနှစ် မေလ၁၀ရက်) များဖြစ်ကြပြီး ၄၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၅) ကြိမ်တိုင်းတာမှတ်သားရပြီး၎င်းမှ (၄) ကြိမ်မှာ ၂၀၁၀အတွင်းဖြစ်သည်။ (၂၀၀၅ခုနှစ် မေလ၁၇ရက်၊ နှင့်၂၀၁၀ခုနှစ် ဇူလိုင်၂၅၊ မေ၃၁၊ ၁၅၊နှင့်၁၇ရက်များ ဖြစ်ကြသည်)

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ၂၀၀၈ခုနှစ်နှင့် နိုင်းယုဉ်လျှင်ရက်ပေါင်း (၁၇၆)ရက်သာလျှင် အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ပြီး(၃၉)ရက်သည် အပူချိန်(၄၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အထက်ရှိကြောင်း မှတ်သားရသည်။ (မတ်လ၊ဇူလိုင်လနှင့်မေလ) တို့ဖြစ်ပြီး ရက်ပေါင်း(၁၁၂)ရက်သာလျှင် ပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အောက်တွင် မှတ်သားရသည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်မှာ (၂၁)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

ပျမ်းမျှအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ရွေ့လျား နေကြောင်းထင်ရှား နေပြီး နှစ်ပေါင်း(၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် မြင့်မားလာကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် သာမန်အားဖြင့် ညနေ၆နာရီမိနစ်မှ နံနက်၆နာရီ၃၀အထိ တိုင်းတာရရှိသော ညအပူချိန်ကို အောက်ပါဇယားတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုံ(၁၂)သည် မိတ္ထီလာမြို့၏ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် အမျိုးအကွဲများကို ဖော်ပြပြီး ပျမ်းမျှအပူချိန်မှာ(၂၁.၆၀)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဝန်းကျင် ရှိလေးသည်။ ၁၉၉၁ခုနှစ် ညအပူချိန်သည် (၂၀.၄၆)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အအေးဆုံးအဖြစ်တိုင်းတာရရှိသည်။ သို့ရာတွင် အပူဆုံးပျမ်းမျှညအပူချိန်မှာ (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် (၂၂.၆၅ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) နှင့် ၁၉၉၈ခုနှစ်တွင် (၂၂.၃၉ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) တို့ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၉၁)ခုနှစ်တွင် ညပေါင်း (၂၅၀) မှာ ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် ပို၍ပူနွေးပြီး ၎င်းတို့မှညပေါင်း (၁၁၈) ညသည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် (၂၅)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ဤနှစ်များအတွင်းအပူနွေးဆုံးညများမှာ မေလ၁၁ (၃၀.၇၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်)၊ ဥပမာအားဖြင့် ညအပူချိန်၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ညပေါင်း ၂၄၂ညသည် ပျမ်းမျှအနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ထက် ကျော်လွန်သည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ(၁၅)ရက်နေ့တွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။

ပုံ ၁၁၊ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနွေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် အပူနွေးဆုံးညမှာ ၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက် (၃၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) ဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်း (၆) ညသည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် ၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အဖြစ် တိုင်းတာရမိပြီး အားလုံးမှာ မေလအတွင်းတွင်ဖြစ်သည်။ ယင်းနှစ်အတွက် အနိမ့်ဆုံးညအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ၃ရက်နေ့တွင် ၁၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ ၎င်းမှာ နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှထက် ပို၍ပူနွေးသော ညများကိုကြုံတွေ့ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

၃။ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရလဒ်များ

၃.၁ ကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ် သမိုင်းကြောင်း

ရေငံ (အနောက်) ကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

စဉ်	ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုဆိုးရွားမှု	ခုနှစ်	ထိခိုက်လွယ်မှု	ဖြေရှင်းခဲ့သည့် နည်းလမ်းများ
၁။	မီးလောင်ခြင်း	၂၀၀၃	အိမ်ခြေ(၉၀)ကျော် မီးလောင်သွားခဲ့သည်။	အိမ်များကို ကိုယ်ထူကိုယ်ထ ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ခဲ့သည်။ အခြားရွာများနှင့် အစိုးရမှ အပတ်အထည်နှင့် စားစရာများ ထောက်ပံ့ပေးသည်။
၂။	တုတ်ကွေး	၂၀၀၉	လူ(၁၀)ယောက်သေဆုံး	နီးစပ်ရာဆရာနှင့် ဆေးကုသခဲ့သည်။ အိမ်တွင်းဆေးမိုးတိုနှင့် ကုသခဲ့သည်။
၃။	မိုးခေါင်ခြင်း	၁၉၈၉	အစာရေစာရှားပါးခြင်း၊ အလုပ်အကိုင်ရှားပါးခြင်း၊	ပြောင်းဖူးခြင်း၊ ပြောင်းဖူးမှုများစားခဲ့ရသည်။ လက်ဝတ်ရတနာများ ရောင်းချစားခဲ့ရသည်။

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ထူးခြားဖြစ်စဉ်ပြဇယားဆွဲရခြင်းသည် ကျေးရွာတွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဘေးအန္တရာယ်များကို သိရှိစေရန်နှင့် ၎င်းတို့ကိုသတိပြု၍ ကြိုတင်ပြင်ဆင်နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

ရေငံ(န)ကျေးရွာတွင် ၁၉၈၉ ခုနှစ်၌ မိုးခေါင်ခဲ့ရာ အစာရေစာရှားပါးခြင်း၊ အလုပ်အကိုင်ရှားပါးခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပြောင်းဖူးခြင်း၊ ပြောင်းဖူးစေ၊ ဆန်ပြုတ်များစားခဲ့ရပါသည်။ အိမ်တွင်ရှိသော လက်ဝတ်ရတနာများ ရောင်းချစားသောက်ခဲ့ရသည်။

၂၀၀၃ ခုနှစ်၌ မီးလောင်ခဲ့ရာ အိမ်ခြေ(၉၀)ကျော် မီးထဲပါသွားခဲ့သည်။ အိမ်များကို ကိုယ်ထူကိုယ်ထပြန်လည် ဆောက်လုပ်ခဲ့သည်။ အခြားရွာများမှ အစားအစာနှင့် အပတ်အထည်များ ကူညီပေးခဲ့သည်။ အစိုးရမှလည်း စားစရာနှင့်အပတ်အထည်များ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်။

၂၀၀၉ ခုနှစ်၌ ရာသီဥတုဖြစ်သော တုတ်ကွေးများခဲ့ရာ လူ(၁၀)ယောက်သေဆုံးခဲ့သည်။ နီးစပ်ရာဆေးဆရာနှင့်ကုသခြင်း၊ အိမ်တွင်းဆေးမိုးတိုနှင့် ကုသခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

၃.၂ ရာသီခွင်ပြင်ကွဲဒီဇို

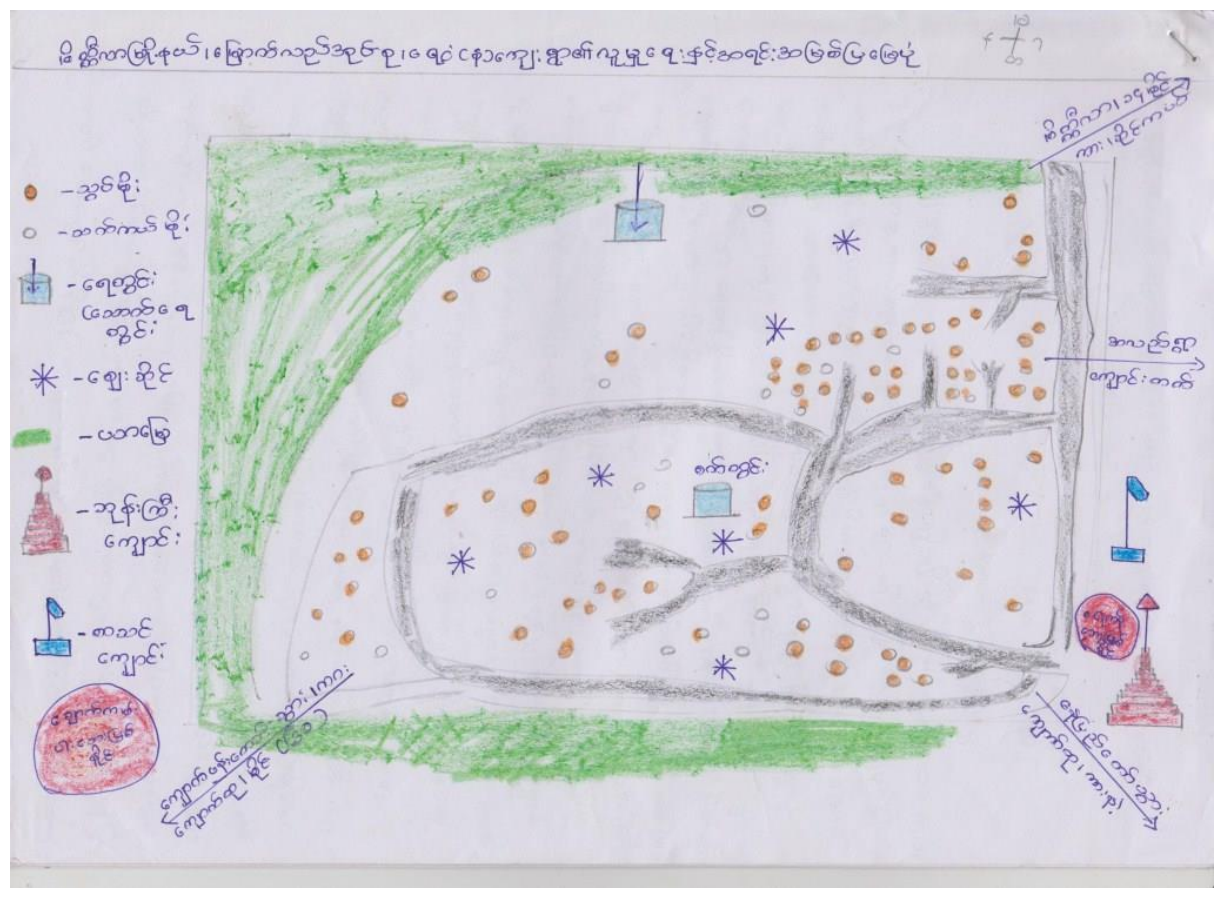
ပိတ္တိလာမြို့နယ်၊ ရွာကလေးညောင်ရွာ ရေငံအနောက်ကျေးရွာတွင် ရာသီခွင်ပြင် အယာ											ရက်စွဲ - 1.6.2016	
ဘက်ပြင်အရာ	တစ်ဖက်	တစ်ဖက်	အပေါ်	ဝါဆို	ဝါခေါင်	တောင်	တောင်	တောင်	တောင်	ပြာသို	တောင်	တောင်
ရာသီဥတုအခြေအနေ												
ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု												
ထောက်ပံ့ရေး	ပ	ပ	ပ	ပ	ပ	ပ	ပ	ပ	ပ	ပ	ပ	ပ
ဝက်ငွေရရှိမှု	၅	၅	၅	၅	၅	၅	၅	၅	၅	၅	၅	၅
ထွက်ငွေ	၅	၅	၅	၅	၅	၅	၅	၅	၅	၅	၅	၅
ရောက်ရှိကြောင့် သောလ(လ)	မရ	-	မရ	-	-	-	တောင်	-	-	-	မရ	-
တိုက်ခတ်မှုများ	မရ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	မရ
အလုပ်ပြုရာ	မရ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	မရ
လက်လုပ်သက်	မရ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	မရ

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ရေငံအနောက်ကျေးရွာတွင် ရာသီဥတုကအခြေအနေဖြင့် တန်ခူး၊ ကဆုန်၊ တော်သလင်း၊ တပေါင်းလများတွင် နေပူပါသည်။ နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်လများတွင် နေ့ဘက်ပူ၍ မိုးများရွာတတ်ပါသည်။ သီတင်းကျွတ်၊ နတ်တော်၊ ပြာသို၊ တပို့တွဲများတွင် အရမ်းအေးသောလများဖြစ်သည်။ ရေငံကျေးရွာတွင် ရာသီအလိုက် စိုက်ပျိုးသောသီးနှံအနေဖြင့် နှမ်း၊ ပဲစဉ်းငုံ၊ ဝါများကို အဓိက စိုက်ပျိုးပါသည်။ တန်ခူးလတွင် နွားချေးများချကြပါသည်။ ကဆုန်လတွင် ထွန်ယက်ကျပါသည်။ နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်းများတွင် အသီးအနှံများစိုက်ပျိုးပါသည်။ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်၊ ပြာသိုလများ၊ ပဲစဉ်းငုံ၊ နှမ်းများ ရိတ်သိမ်းပါသည်။ တပို့တွဲ တပေါင်းလများတွင် အိမ်သို့ အသီးအနှံများ ရောက်ရှိလာပါသည်။ ရေငံအနောက်ကျေးရွာသည် သောက်သုံးရေအနေဖြင့် တန်ခူး၊ ကဆုန်၊ နယုန်နှင့်ပြာသို တပို့တွဲ တပေါင်းလများတွင် သောက်သုံးရေ ရှားပါးသည်။ ကျန်သောလများတွင် သောက်ရေအနေဖြင့် ဖူလုံသောလများ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ယခုအချိန်တွင် သောက်ရေအနေဖြင့် ရှားပါးသောကြောင့် ရေလှူရှင်များ လာရောက်လှူဒါန်းပါသည်။ ရေငံအနောက်ကျေးရွာသည် ထွက်ငွေအနေဖြင့် တန်ခူး၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ နှင့် ပြာသို၊ တပို့တွဲလများတွင် ထွက်ငွေအနေဖြင့် အနည်းငယ်သာထွက်ပါသည်။

ကျန်သောလများမှာ ပွဲတော်များ ရှိသည့်အတွက် ငွေကုန်ကြေးကျများသောလများဖြစ်ပါသည်။ ဝင်ငွေအနေဖြင့် တန်ခူး၊ ကဆုန်၊ နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်လများတွင် ဝင်ငွေအနေဖြင့် အနည်းငယ်သာဝင်ပါသည်။ တောင်သူချိန်ဖြစ်သည့်အတွက် စိုက်ပျိုးသီးနှံများ ရောင်းချရသောကြောင့် သီးတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလတွင် ဝင်ငွေများများရပါ သည်။ ပြာသို၊ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလများတွင် ဝင်ငွေအနေဖြင့်မရှိပါ။ လူများရောဂါအဖြစ်များသော လများသည် တန်ခူး၊ ကဆုန်၊ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်၊ ပြာသိုလများတွင် ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော၊ နာစေး၊ တုတ် ကွေးရောဂါများ ဖြစ်တတ်ပါသည်။ ကျန်သောလများတွင် ရောဂါအနေဖြင့် ဖြစ်လေ့မရှိပါ။ တိရိစ္ဆာန်များအနေဖြင့် တန်ခူးလနှင့် တပေါင်းလတွင် ဣနာ၊ လျှာနာရောဂါ ဖြစ်ပါသည်။ ကျန်သောလတွင် မဖြစ်ပါ။ ရေငံ(နံ)ကျေးရွာတွင် အလုပ်ချိန်အနေဖြင့် တန်ခူးလတွင် အလုပ်အသင့်သင့်သာရှိပါသည်။ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းတွင်လည်း အလုပ်အနည်း ငယ်သာရှိပါသည်။ ကျန်သောလများတွင် စိုက်ပျိုးရေးပြင်ပလက်လုပ်လက်စားများ အလုပ်များပေါများပါသည်။ လက်လုပ်လက်စားအနေဖြင့် တန်ခူးလတွင် နားပါသည်။ ကျန်သောလများတွင် ပြင်ပအလုပ်အနေဖြင့် ကျောက်ထု အလုပ် တောင်ယာအလုပ်များ ပေါများသောကြောင့် နားရက်မရှိပါ။ အချိန်ပြည့်အလုပ်လုပ်ရပါသည်။

၃.၃ အရင်းအမြစ်ပြ/ဘေးအန္တရာယ်ပြ/ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ (မြေပုံ၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

အရင်းမြစ်ဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ကျေးရွာ၏အရင်းအမြစ် လူမှုရေးအခြေအနေနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုမြေပုံကို ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ကျေးရွာ၏ အခြေအနေနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် ထိတ်လန့်စရာအဖြစ်အပျက်များ၊ ဖိစီးမှုများကို သိသာစွာမြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။ ကျေးရွာအတွင်း လက်တွေ့သွားရောက် ပြုလုပ်သည့် အခါ မတူညီကွဲပြားသော မြေပုံအမျိုးအစားအလိုက် ပါဝင်သင့်သည့်အချက်များကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ဒေသတွင်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရဲ့ သဘောသဘာဝက သစ်တောသစ်ပင်များ နည်းပါးသွားခြင်း၊ မြေဆီလွှာများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း၊ ဓာတ်မြေဩဇာ အလွန်အကျွံ သုံးစွဲသောကြောင့် မြေဆီလွှာပျက်စီးခမ်းခြောက်ပါသည်။ အပူချိန်အလွန်အမင်းများသောကြောင့် မြေအောက်ရေများ ခမ်းခြောက်လာသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သစ်ပင်များမရှိတော့ပါ။ အရေးပါသောသက်ရှိများမရှိပါ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများဖြစ်သော ပလတ်စတစ်များကို ချောက်ကမ်းပါး နားသို့ စွန့်ပစ်ကြပါသည်။ မီးရှို့လျှင်အနံ့နံ့သော ကြောင့် မီးမရှိကြပါ။ ကျေးရွာသူ/သားများသည် အလုပ်အကိုင်ပုံမှန်ဝင်ငွေမရှိသောကြောင့် ထင်းမီးသွေးဖုတ်၍ ရောင်းစားကြရာတွင် သစ်တောများ ပြုန်းတီးလာပါသည်။ ထို့ပြင်ထမင်း၊ ဟင်းချက်နေအိမ်များအတွက်လည်း အလွန်အကျွံ သုံးစွဲလာသောကြောင့် သစ်ပင်အကြီးများသည် မျိုးတုံးပျောက်ကွယ်လာပါသည်။ မြေဆီလွှာများ ခမ်းခြောက်ရသည့် အကြောင်းအရင်းမှာ ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ပိုးသတ်ဆေးများကို အလွန်အကျွံ သုံးစွဲလာခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ရေငံ(န)ကျေးရွာတွင် တစ်ရွာလုံးဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလူမျိုးများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ကျေးရွာ၏ အဓိက အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများမှာ တောင်သူလုပ်ငန်း၊ တပိုင်တနိုင်မွေးမြူရေး၊ ကျောက်ထု၊ အရောင်းအဝယ် လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ကြပါသည်။

အရင်းအမြစ်များ

ကျေးရွာထဲတွင်ရှိသော အရင်းအမြစ်များမှာ လယ်၊ ယာမြေ၊ ရေတွင်း(၂)တွင်း၊ သောက်ရေ သုံးရေ(၁) တွင်း၊ စက်တွင်းရေကန်(၁)ကန်၊ ဈေးဆိုင်(၇)ဆိုင် စသည့်အရင်းအမြစ်များ ပိုင်ဆိုင် ကြပါသည်။ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း၊ မူလတန်းကျောင်း(၁)ကျောင်း၊ ဆိုင်ကယ်၊ ဖုန်းများကို အိမ်တိုင်းက သုံးစွဲကြပါသည်။ ကျေးရွာတွင်းလမ်းများမှာ မြေသားလမ်းများဖြစ်ပါသည်။ ခိုလှုံနိုင်သော အဆောက်အဦးများမရှိပါ။ ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်လျှင် အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးသူငယ်များ၊ မသန်စွမ်းနှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်များဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာသူ/သားတို့သည် လယ်ယာမြေမှထွက်ရှိသော သီးနှံများကို ဝမ်းစာအဖြစ်ပိုလှုံမှသာလျှင် ရောင်းချကြပါသည်။ အဓိကစိုက်ပျိုးသောသီးနှံများမှာ နှမ်း၊ ငရုတ်၊ ဝါ၊ မြေပဲ၊ ပဲစဉ်းငုံတို့ကို အဓိကထား စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ယခုအခါတွင် မိုးလေဝသမမှန်ကန်သောကြောင့် သီးနှံအထွက်နှုန်း နည်းခြင်း၊ အချို့နှစ်များတွင် မျိုးမရရှိခြင်းတို့ ကြုံတွေ့ရပါသည်။ ကျေးရွာတွင် လူဦးရေတိုးပွားလာသည်နှင့်အမျှ အလုပ်အကိုင် ပိုမိုရှားပါးလာခြင်း၊ ကျန်းမာရေးချို့ယွင်းမှုများ

ဖြစ်လာခြင်း၊ လုပ်ကိုင် စားသောက်ရန် ယာမြေများမလုံလောက်ခြင်း၊ ရေအခက်အခဲများကို ကြုံတွေ့ကြရပါသည်။ လူဦးရေများလာသည်နှင့်အမျှ အမျိုးသမီးများ၏ ကျန်းမာရေး ကိစ္စများသည်လည်း ရောဂါဖြစ်ပွားမှုတိုးပွားလာပါသည်။ ကျေးရွာသူ/သားများ၏ အဓိက အန္တရာယ်များမှာ မိုးခေါင်၍ စိုက်ပျိုးရေးလုံလောက်စွာမရရှိခြင်း၊ အပူချိန်များပြားခြင်း၊ သောက်သုံးရေရှားပါးခြင်း၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးမကောင်းခြင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။

ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက်

ဘေးအန္တရာယ် ကြုံတွေ့နိုင်သောနေရာမှာ ရွာ၏ အနောက်ဘက်တွင်ရှိသော ချောက်ကမ်းပါးမှ ဖြစ်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်ကို ကျေးရွာသူ/သားများသည် ကြီးကြီးမားမား မကြုံဖူးပါ။

ထိခိုက်လွယ်မှုဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်

ထိခိုက်လွယ်သောအိမ်အုပ်စုများမှ အမျိုးသမီး၊ ကလေး၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်နှင့် မသန်စွမ်း၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိခိုက်လွယ်သောသူများသည်လည်း အရင်းအမြစ်များကို ပိုင်ဆိုင်ကြပါသည်။ မိုးခေါင်လျှင် လက်လုပ်လက်စားသမားများက ပို၍ ထိခိုက်ပျက်စီးကြပါသည်။ ကလေးများသည် ရွာထဲတွင် ဘောလုံးကန်သောနေရာကို အများစု နှစ်သက်ကြပါသည်။ ရွာထဲတွင်ကလေးများမကြိုက်သောနေရာ မရှိပါ။ ကျေးရွာသူ/သားများသည် ကျောက်ထုအများဆုံးသွားလုပ်ကြသော မြို့များမှာ မိုင်(၈၀)ဝေးသော နေပြည်တော် ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားတန်းတူသွားရောက်ကြပါသည်။ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့သို့လည်း သွားရောက် လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ မိုင်(၆၀)ဝေးပါသည်။ ကျောက်ထုလုပ်ငန်းဖြင့်သွားကြရပါသည်။ (၄)မိုင်ဝေးသောအလယ် ရွာကျေးရွာကို ကလေးများ ကျောင်းတက်သွားကြပါသည်။ အများစုမှာ ခြေလျင်သွားကြပါသည်။ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းကလေးများဖြစ်ကြပါသည်။

၃.၄ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများဆန်းစစ်ခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ဝင်ဆိုင်ရာ ပိုင်ဆိုင်မှုများ	အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ပိုင်ဆိုင်မှုများက ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ချိန်နှင့် ဖိစီးမှုများ ရှိနေချိန် ဘယ်လိုပြုမူ နိုင်သလဲ၊ ဘယ်လိုကူညီနိုင်သလဲ?	အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းများ အပေါ် ဘေးအန္တရာယ်များ ဘယ်လို ကျရောက်နိုင်သလဲ	ဘယ်လိုအချိန်ဘေးအန္တရာယ် တွဲ ဖြစ်နိုင်သလဲ? ပိုင်ဆိုင်မှုများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများကို ဘယ်လိုကာကွယ်နိုင်မလဲ?	ရပ်ရွာအတွင်း ရွေးချယ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးရှိနိုင်သလား? (တစ်ခြား) အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလိုက် လျာညီထွေမှု ရှိသော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း
နှမ်း၊ ပဲစဉ်း၊ ဝါ	အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ များအပေါ်ဘေးအန္တရာယ်ကျ ရောက်ချိန်တွင် ဝမ်းစာအတွက် ဖူလုံပေးသည်။ (ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး)	ပိုးကျတယ်။ မိုးခေါင်၊ မိုးကြီး၍ အပင်တွေပျက်စီးနိုင်တယ်	ဆေးဖြန်းပြီးကာကွယ်ပေးရတယ် ။ အားဆေးပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း တွေလုပ်ပေးရတယ်။	ကောင်းမွန်တဲ့ဆေးဝါးတွေ၊ ရာသီဥတုနှင့်လိုက်လျောညီထွေ ရှိသောမျိုးကောင်းမျိုးသန့် တွေ လိုအပ်တယ်။
လက်လုပ်လက်စား	ဝမ်းစာအဖြစ်ကူညီထောက်ပံ့ ပေးတယ် (ကျန်းမာရေး၊ ပညာ ရေး)	အပူချိန်များပြီးကျန်းမာရေး၊ ထိခိုက်မှုတွေဖြစ်လို့ အသက် သေဆုံးတာတွေဖြစ်နိုင်တယ် ရောဂါအမျိုးမျိုးဖြစ်နိုင်တယ် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုကြောင့် သေဆုံးတာတွေဖြစ်နိုင်တယ်။	ကိုယ်ကိုတိုင်သတိထားရတယ်။ ဆေးခန်းတွေမှာ ဆေးကုသမှုခံ ယူရတယ်။	မိမိရွာအတွင်း ပုံမှန်နေ့စားရ သောအလုပ်တွေလိုအပ်တယ်။
မွေးမြူရေး (နွား၊ ဆိတ်၊ ကြက်၊ ဝက်၊ သိုး)	ဝမ်းစာအနေနဲ့ထောက်ပံ့တယ်။ (ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး အထွေထွေများရောင်းချစား သောက်ရတယ်)	ရောဂါအမျိုးမျိုးဖြစ်နိုင်တယ် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုကြောင့် သေဆုံးတာတွေဖြစ်နိုင်တယ်။	တိမွေးကုများခေါ်၍ ကုသပေးရ တယ်။ အိမ်ရှိဆေးမှီးတိုနှင့် ကုသကာကွယ်ပေးရတယ်။	တစ်လတစ်ကြိမ်လာရောက်ကု သပေးရန်နှင့် ကောင်းမွန်သော ဆရာ၊ ဆေးဝါးတွေလိုအပ်တယ်
ဆိုင်ကယ်၊ လှည်း၊ စက်ဘီး	သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတွေ ကောင်းမွန်တယ်။ (ကျန်းမာရေး ပညာရေးတွေမှာ အထောက် အကူပြုတယ်)	ထိခိုက်မှုတွေဖြစ်နိုင်တယ်။ မိုးရွာတဲ့အတွက် လမ်းပျက်စီးမှု ကြောင့် သွားလာရေးခက်ခဲ တယ်။	လမ်းများပြုပြင်ရတယ်။ ထိခိုက်မှု များဖြစ်လျှင် ဆေးရုံသို့သွား ရောက်ဆေးကုသမှုခံယူရတယ်။ လုံခြုံတဲ့နေရာတွေမှာ ထားရှိရ တယ်။	ကျေးရွာလူထုပူးပေါင်းပြီး လမ်း များအနည်းငယ်ပျက်စီးလျှင် ပြု ပြင်မယ်။ ဌာနဆိုင်ရာတွေနဲ့ ချိတ် ဆက်ပြီးပြုပြင်မယ် (အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့)

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

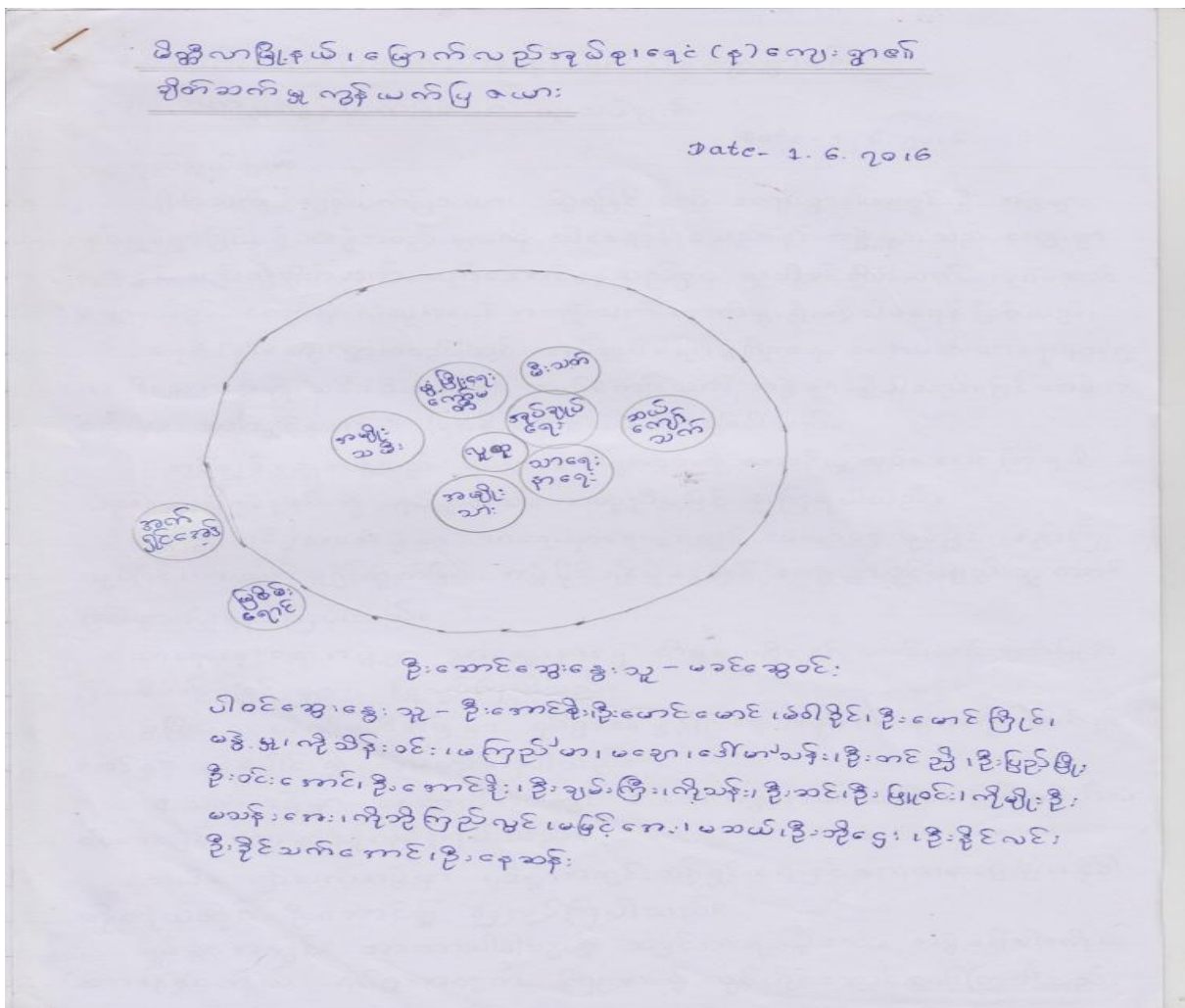
ရှေးဦးစွာ မအေးအေးလှိုင်မှ ဇယားအကြောင်းရှင်းပြပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးတွင် နှမ်း၊ ပဲအမျိုးမျိုး၊ ဝါစသည်များကို စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ ထိုသီးနှံများမှ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်လျှင် ဝမ်းစာအဖြစ်ကူညီတယ်။ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးများတွင် အထောက်အကူပြုတယ်။ ထိုသီးနှံများအပေါ်ပိုးကျတယ်။ မိုးခေါင်လျှင် သီးနှံတွေပျက်စီးတယ်၊ မိုးကြီးလျှင် ပျက်တယ်။ ထိုအရာများကို ဆေးဖျန်း၍ကာကွယ်တယ်။ ပြန်လည်ပြုပြင်ပေးရာတွင် ကောင်းမွန်တဲ့ဆေးဝါးများ သီးနှံများလိုအပ်တယ်။ ရာသီဥတုအရပ်ဒေသနှင့် ကိုက်ညီသော သီးနှံများ လိုအပ်တယ်။

နေ့စားအနေဖြင့် ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်လျှင် ရရှိသောဝင်ငွေဖြင့် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးများတွင် ကူညီတယ်။ ကျန်းမာရေးထိခိုက်တယ်။ ကျောက်တူးလျှင်ကျောက်ပိ၍ သေဆုံးနိုင်၊ အသက်အန္တရာယ်စိုးရိမ်ရတယ်။ ကိုယ်ကိုတိုင်သတိထား၍ လုပ်ဆောင်ရမယ်။ ဆေးကုသမှုခံယူနိုင်တယ်။ ဆေးဝါးမှာ ကြိုတင်စုဆောင်းထားရမည်။ မိမိရွာတွင် ပုံမှန်နေ့စားရသော အလုပ်အကိုင်လိုအပ်တယ်။

မွေးမြူရေးတွင် နွား၊ ဆိတ်၊ ကြက်၊ ဝက်၊ သိုးစသည်များကို မွေးမြူကြပါသည်။
 ဝမ်းစာအတွက် ရောင်းချ စားသောက်လို့ရတယ်။ တိရစ္ဆာန်များအပေါ် ကြက်တုတ်ကွေး၊
 ရောဂါအမျိုးမျိုးကျရောက်နိုင်တယ်။ အပူချိန်လွန်ကဲ ၍ သေဆုံးနိုင်တယ်။ ထိုရောဂါအမျိုးမျိုးအား
 တိမွေးကုခေါ်၍ ဆေးကုနိုင်သည်။ အိမ်တွင်း ဆေးမှီးတိုနှင့်ကုသနိုင်သည်။ တစ်လတစ်ကြိမ်
 ပုံမှန်ကုသပေးစေချင်တယ်။ ရောဂါကို တိကျစွာကုသပေးနိုင်သော ဆေးဆရာလိုအပ်တယ်

စက်ပစ္စည်းတွင် ကား၊ ဆိုင်ကယ်များရှိသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတွင် အထောက်အကူ
 ပြုတယ်။ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးများမှာကူညီတယ်။ ထိုပစ္စည်းမှာ ထိခိုက်မှုများဖြစ်နိုင်တယ်။
 မိုးရွာလျှင်လမ်းပျက်စီးသောကြောင့် သွားလာရေးခက်ခဲသည်။ လမ်းများပြုပြင်ရမယ်၊
 လမ်းလျှောက်သွားရမယ်။ ထိခိုက်မှုဖြစ်လျှင် ဆေးကုသမှုခံယူရမယ်၊ လုံခြုံသောနေရာတွင်
 ထားရတယ်။ ရွာမှလူများနှင့် အနည်းငယ်ပြုပြင်ရသည်။ ဌာနဆိုင်ရာနှင့် ချိတ်ဆက်၍
 လမ်းခင်းလို့ရတယ်။

၃.၅ ရပ်ရွာအတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ ပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြမြေပုံ

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ချိတ်ဆက်မှုကွန်ယက်ပြဇယားဆွဲခြင်းသည် ကျေးရွာ၏အတွင်းရှိ အဖွဲ့များနှင့် ရပ်ရွာပြင်ပရှိ အဖွဲ့အစည်းများကို သိစေရန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းအဖွဲ့များသည် ကျေးရွာလူထုနှင့် မည်သို့ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်နေသည်နှင့် သူတို့၏ ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်မှုများသည် ကျေးရွာလူထုအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိ၊ မရှိသိစေရန်ဖြစ်သည်။

ရေငံ(န)ကျေးရွာအတွင်းတွင် အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၊ သာရေး၊ နာရေး၊ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး၊ မီးသတ်နှင့် ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့များ ရှိပါသည်။ ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းမှာ Action Aid နှင့် မြစ်မီးရောင်အဖွဲ့တို့ဖြစ်ပါသည်။

အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့သည် ရပ်ရွာ၏ ကိစ္စအဝဝကို တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ကြပါသည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ရပ်ရွာ၏ သဘောတူညီမှုဖြင့် ချကြရပါသည်။

အမျိုးသမီး/သားအဖွဲ့မှာ သာရေး၊ နာရေးများတွင် ဝေယျာဝစ္စလုပ်ခြင်း၊ ဧည့်ကြိုလုပ်ခြင်း၊ လက်ဖက်ရည်တိုက်ခြင်း၊ အဖွဲ့ပိုင်ရုံပွဲဖြင့် ကျေးရွာပိုင်ပစ္စည်း ထူထောင်ခြင်းများ ပြုလုပ်ကြပါသည်။

သာရေး၊ နာရေးအဖွဲ့မှာ သာရေး၊ နာရေးကိစ္စများရှိလျှင် ထမင်း၊ ဟင်းချက်ပြုတ်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းများပြု လုပ်ကြပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီအဖွဲ့မှာ ရပ်ရွာ၏ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို Action Aid နှင့် ပူးပေါင်းပြီး လုပ်ကိုင်ကျပါ သည်။

မီးသတ်အဖွဲ့မှာ နွေရာသီအခါတွင် မီးဘေးအန္တရာယ်သတိပေးခြင်း၊ လိုက်လံစစ်ဆေးခြင်းများ ပြုလုပ်ကြ ပါသည်။

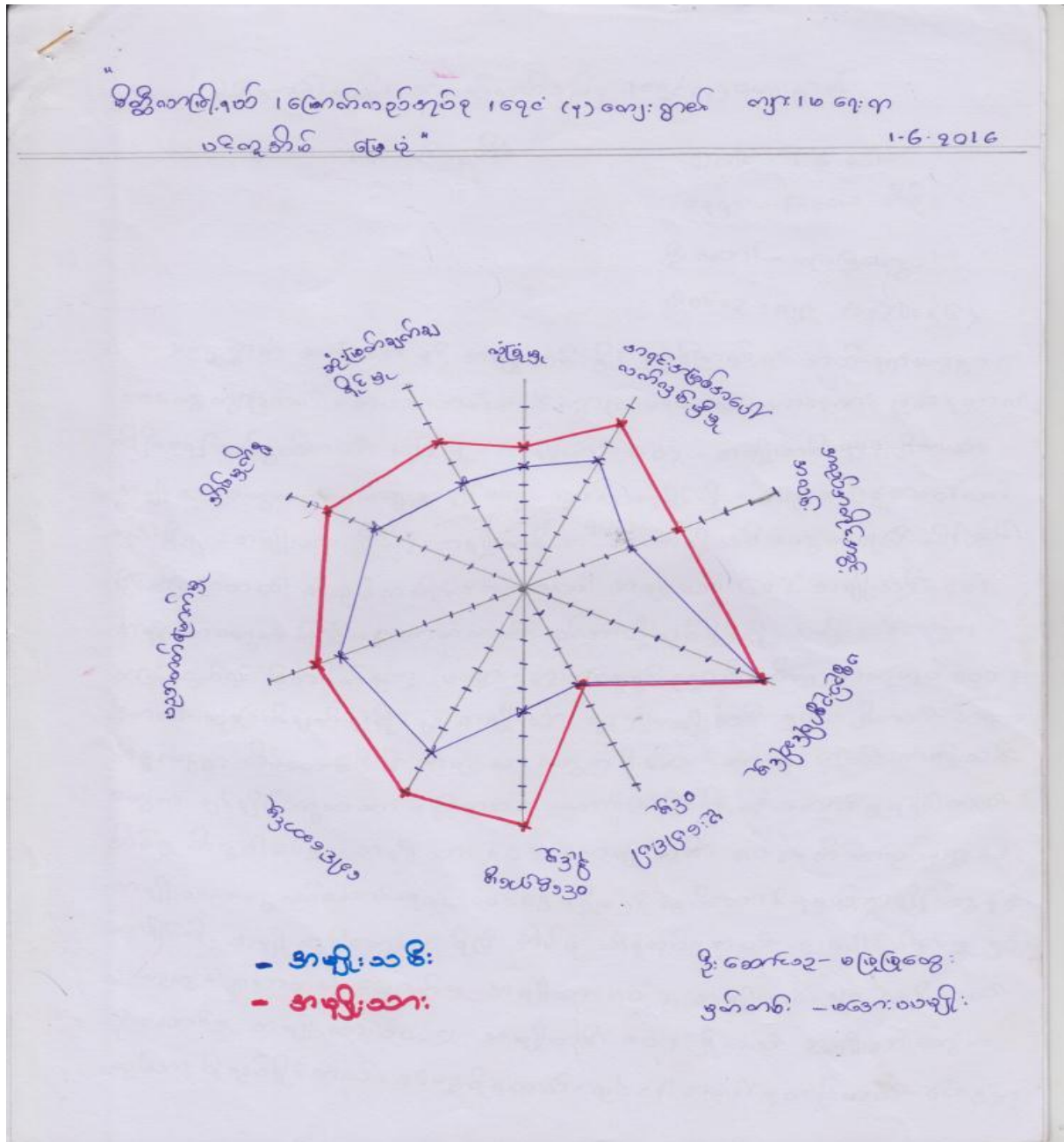
ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့မှာ ရပ်ရွာအတွင်း သန့်ရှင်းရေးနှင့် အားကစားပွဲများ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ပြီး ပြုလုပ်ကြပါသည်။

ရပ်ရွာအတွင်း အာဏာ၊ ပါဝါသုံးပြီး အခွင့်အရေးယူသော အဖွဲ့မရှိပါ။ ကိုယ့်တာဝန်နှင့် ကိုယ်ရပ်ရွာအတွက် ကြိုးစားပြီး လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။

ပါဝင်ပတ်သက်သူများဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း (Stakeholders analysis)

ပါဝင်ပတ်သက်သူများ	အဓိကတာဝန်များ
ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်း	
ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး	ကျေးရွာအတွင်းပြဿနာဖြစ်ခဲ့လျှင် တရားမျှတစွာ ဖြေရှင်းပေးခြင်းနှင့် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ဘာသာရေးနှင့် နာရေးလုပ်ငန်းများတွင် ဦးဆောင်၍ လုပ်ဆောင်ပေးသည်
အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများ	ကျေးရွာအတွင်း သာရေး၊ နာရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း၊ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများတွင် ဦးဆောင်ပါဝင် လုပ်ဆောင်ပေးသည်
သာရေး၊ နာရေး	ကျေးရွာ၏ သာရေး၊ နာရေးကိစ္စများတွင် ချက်ပြုတ်ကျွေးမွေးခြင်း၊ လှူဒါန်းမည့် ပစ္စည်းများ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း
ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ	ကျေးရွာ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအား စီစဉ် ဦးဆောင်ပေးခြင်း၊ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ပေးသည်
မီးသက်	ကျေးရွာ၏ မီးဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းအောင် အသိပေးနိုးဆော်ပေးခြင်း၊ ကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ပေးသည်
ဆယ်ကျော်သက်	မိမိတို့ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပေးသည်
ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ	
အက်ရှင်အေ့ဒ်	ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများနှင့် ဆင်းရဲမှုလျော့ချရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ပေးသည်
မြစ်ဝကျွန်းပေါ်	ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ မိမိတို့၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ကောင်းမွန်ဖြစ်ထွန်းရန်၊ ဆင်းရဲမှုလျော့ချနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ပါသည်

၃.၆ ကျား၊ မ ရေးရာ ကွန်ယက်ပြ မြေပုံ ဆန်းစစ်ခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

အိမ်ထောင်စုတစ်စုတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် အမျိုးသားအမျိုးသမီး တန်းတူ ဆုံးဖြတ်ကြပါသည်။ မည်သူကမျှ လွှမ်းမိုးမှုမရှိပါ။ ရပ်ရွာအတွင်းတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း အပေါ်တွင် တစ်ရွာလုံး၏ကိစ္စ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို အမျိုးသားအများစုကသာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချ ကြပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည် ရှေးရိုးစွဲများရှိနေခြင်း၊ စကားပြောရဲဆိုရဲမှုနည်းပါးခြင်း၊ ရှက်ကြောက်စိတ်ကြီးခြင်း၊ ဗဟုသုတနည်းပါးခြင်းတို့ကြောင့် နောက်ကျကျန်ခဲ့နေခြင်း

ဖြစ်ပါသည်။ ရွာထဲတွင်အမျိုးသမီးများ ဆုံးဖြတ်လာနိုင်စေရန်အတွက် ကျားမရေးရာ သင်တန်းများပေးခြင်း၊ အမျိုးသမီးအဖွဲ့များဖွဲ့စည်းပေးခြင်း၊ စကားပိုင်းများပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ ရပ်ရွာအဖွဲ့များတွင်လည်း နေရာပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

အရင်းအမြစ်များနှင့် ဥစ္စာပစ္စည်းများကို အမျိုးသမီးအမျိုးသားတန်းတူ ပိုင်ဆိုင်ကြပါသည်။ လယ်၊ ယာမြေအရင်းအမြစ်တွင် အမျိုးသားများကပို၍ လက်လှမ်းမီပါသည်။ အကြောင်းအရင်းမှာ အမျိုးသမီးများသည် ခွန်အားနည်းခြင်း၊ ယခင်ကတည်းကအမျိုးသားများက ဦးဆောင်ပြီး အမျိုးသမီးကနောက်လိုက်အဖြစ် လုပ်ကိုင်လာခဲ့ကြ သာကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးက အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းတွင် တန်းတူနီးပါး ရရှိကြပါသည်။ အများစုက တောင်သူလုပ်ငန်း၊ ကျောက်ထုလုပ်ငန်းနှင့် တပိုင်တနိုင်မွေးမြူရေးဖြင့် ဝင်ငွေရှာဖွေကြရပါသည်။

အမျိုးသမီးများ အခုအချိန်တွင် ထိခိုက်လွယ်နေရသည့် အကြောင်းအရင်းမှာ ပုံမှန်ဝင်ငွေမရရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အနာဂတ်တွင် မိုးလေဝသမှန်ကန်မှုမရှိလျှင် အမျိုးသမီးများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းကို ထိခိုက်စေသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများကြားတွင် ပဋိပက္ခများမရှိပါ။ အမျိုးသမီးတို့၏ ရေရှည်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းက တပိုင်တနိုင် မွေးမြူရေးနှင့် တောင်သူလုပ်ငန်းအရောင်းအဝယ်များဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည် မိမိတို့ ရသင့်ရထိုက်သောအခွင့်အရေးကို မသိရှိကြပါ။ ကျား၊ မ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ရှေးရိုးစွဲ အယူအဆများမှာ ကျားမ အခန်းကဏ္ဍ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း

ဆွေးနွေးပွဲအစတွင် ကိုမိုးဝင်းမှ ဒီရွာမှာဘာအဖွဲ့အစည်းတွေရှိလဲဟုမေးရာ ပါဝင်ဆွေးနွေး သူများမှ မီးသတ်တပ်ဖွဲ့၊ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၊ Patအဖွဲ့၊ အမျိုးသမီးအဖွဲ့S.H.Gအဖွဲ့ ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့များရှိတယ် ဟုဖြေကြပါသည်။ ထိုအဖွဲ့တွေက ဘာလုပ်ငန်းတွေလုပ်သလဲဟု မေးရာ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့မှ ရပ်ရွေးရွာရေးကိစ္စများတွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်ပြီး အမျိုးသမီးS.H.G အဖွဲ့မှ မီးလင်းရေး၊ ကျန်းမာရေးရန်ပုံငွေများထားရှိပြီး၊ ကူညီပေးသည်။ မီးသတ်အဖွဲ့မှ မီးဘေးအတွက် မီးချိတ်မီးကတ်များစစ်ဆေးပေးခြင်းများ၊ လေခရာမှုတ်ခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ပေးသည်။

ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ သဘာဝဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရည်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းတွေ၊ ရာသီဥတုနှင့် လိုက်လျောညီထွေအောင် ဘယ်လိုကြိုတင်ပြင်ဆင်ပြီး နေထိုင်ကြသလဲဟုမေးရာ (ဥပမာ အဆောက်အဦးတွေ၊ စားစရာ တွေ) ဟုမေးရာ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများမှ မိုးရွာခါနီးတွင် စိုက်ပျိုးရန်အတွက် ပြင်ဆင်ခြင်းတွေ၊ ရေခြားပါးသည့်အတွက် ရေတွင်းတူးဖော်ခြင်းများ

ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်ဟုဖြေကြသည်။ အချို့ကသီးနှံအသက်ရင့်မျိုးများ ပြောင်းစိုက်ခဲ့သည်ဟု ပြောကြပါသည်။

ဒီရွာမှာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကြိုတင်ခန့်မှန်းတာတွေ ကာကွယ်တာတွေ ရှိလားဟုမေးရာ မရှိပါဟု ဖြေကြသည်။ ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ သဘာဝဘေး အချိန်မရွေး ကျရောက်နိုင်သည့်အတွက် ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးတွေပြုလုပ်သင့်ကြောင်းနှင့် ကာကွယ်ခြင်းသည် ကုသခြင်းထက်(၅၀%)သက်သာသည်ဟု အကြံပြုဆွေးနွေးခဲ့သည်။

သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများ

ရေငံ(အနောက်)ကျေးရွာသည် မိုးလေဝသသတင်းများကို နားထောင်ပြီး မိုးနည်းမည့်နှစ်တွင် ရေငတ်ဒဏ်ခံနိုင်သော သီးနှံများ၊ မိုးများသည့် နှစ်တွင် ရေကြိုက်သော သီးနှံများကို ပြောင်းလဲစိုက်ပျိုးကြပါသည်။ ကျေးရွာလူထုသည် ရေဒီယိုကို နားထောင်၍ နွေရာသီတွင်၎င်း၊ ဆောင်ရာသီနှင့် မိုးရာသီတွင်၎င်း ရာသီဥတုနှင့် ကိုက်ညီသော အဝတ်အစားများကို ဝတ်ဆင်ခြင်း၊ ရာသီဥတုနှင့် ကိုက်ညီသော အစားသောက်များကို စားသောက်နေထိုင်ကြပါသည်။

ရပ်ရွာအတွင်း မတူညီသော အိမ်ထောင်စုများ၊ ကိုးကွယ်မှုများ မရှိပါ။ အားလုံးသော လူများသည် မိမိတို့၏ နေအိမ်များကို သဘာဝဘေးဒဏ် ခံနိုင်ရန် တတ်နိုင်သမျှ ဆောက်လုပ်နေထိုင်ကြပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်များ ရယူခြင်း၊ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှု ကောင်းခြင်းကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ဘေးအန္တရာယ်များကို ကြိုတင်သိရှိပြီး ကာကွယ်၍ နေထိုင်သောကြောင့် ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်ရာတွင် အကျိုးသက်ရောက်မှု လျော့နည်းလာ ပါသည်။

၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ

ကလေးများကြုံတွေ့ရသော အခြေအနေများ	ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းများနှင့် အကျိုးဆက်များ	ဖြေရှင်းနိုင်သည့်နည်းလမ်းများ
ကိုယ်ကာယပိုင်းဆိုင်ရာအန္တရာယ်များ	ရေကြီးသောကြောင့် ကလေးများ၏ အသက်အန္တရာယ်ထိခိုက်နိုင်	ကလေးများ မိဘများအား ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း၊ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ပါတ်သတ်ပြီး သင်တန်းများပေးခြင်း၊ ကလေးအခွင့်အရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး အသိပညာပေးဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ခြင်း
လူမှုရေးဆိုင်ရာအိမ်တွင်းအန္တရာယ်များ	မိသားစုစားဝတ်နေရေးကြောင့် ကလေးများ တခြားနေရာသို့ အလုပ်ထွက်လုပ်ရ	အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ ထူထောင်ပေးရန်
ရပ်ရေးရွာရေးတွင်ပါဝင်ခြင်း	ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ပတ်သက်သော သင်တန်းပေးရာများတွင် ပါဝင်ခဲ့ပါသည်	နောက်ထပ်လည်း ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ပတ်သက် သော သင်တန်းများ လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ရန်
စားဝတ်နေရေးအခက်အခဲများ	မိုးတွင်းတွင် ရေကြီးခြင်းကြောင့် ငွေရှာရ အဆင်မပြေဖြစ်သောကြောင့်	အတိုးနှုန်းပေးရခြင်းကြောင့် အဆင်မပြေဖြစ်ခြင်း၊ များကြောင့် ကျေးရွာတွင်

	စားဝတ်နေရေးအဆင်မပြေဖြစ်သောကြောင့် ငွေချေးစားရခြင်း	စုပေါင်းငွေစုငွေချေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ပေးရန်
ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာပြဿနာများ	မိုးခေါင်ရေရှားပါးခြင်းကြောင့် ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းလျော့ရောဂါများ ဖြစ်ပွားရခြင်း	ကျန်းမာရေးဗဟုသုတများပေးရန်
ပညာရေးဆိုင်ရာပြဿနာများ	ကျေးရွာတွင် ရေကြီးခြင်းများ၊ လေထန်ခြင်း မိုးသည်ထန်စွာရွာသောကြောင့် ကလေးများသည် ကျောင်းသို့ ပါတ်ပိတ်လိုက်ရခြင်းကြောင့် ပညာရေးမှာ နောက်နေ့ခွဲရပါသည်။ အလယ်တန်းနှင့်အထက်တန်းကျောင်းတွင် တက်သော ကလေးများသည်လည်း ၅ မိုင်ခန့်ဝေးသော တစ်ခြားရွာတွင် တက်ရသောကြောင့် ရေကြီးခြင်း၊ မိုးအဆက်မပြတ်ရွာခြင်းများကြောင့် လမ်းများပျက်စီးခြင်း တံတားများ ပျက်စီးခြင်းများ ရှိသောကြောင့် ပညာရေးတွင် နောက်နေ့ခွဲပါသည်။	လေ့များဖြင့်သွားရခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ တံတားများ ပြိုပျက်စီးခြင်းများအား တံတားများပြန်လည်ပြုပြင်ပေးရန် နှင့် လမ်းများ ပြန်လည် ပြုပြင်ပေးရန်
ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ထိခိုက်နိုင်မှုများ	မိုးတွင်းရေကြီးခြင်း၊ နွေတွင် ရေရှားပါးခြင်း များ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကလေးများ၏ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာများ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာများတွင် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုများ ပိုများနိုင် ပြီး လျစ်လျူရှုမှုများ ပိုများနိုင်	ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်မည့် အရာများ ပြုလုပ်ရန်

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ကလေးများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် အခွင့်အရေးများ အပေါ် သက်ရောက်မှုမေးခွန်းအား မေးရခြင်းသည် ကလေးများသည် မိမိတို့၏အခွင့်အရေးကို သိရှိရန်နှင့် ရပ်ရွာတွင် ဘယ်အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လုပ်ဆောင်နေသည်ကို သိရှိရန်၊ မိမိတို့၏ စာသင်ကျောင်းတွင် လိုအပ်နေသော အရာများကို သတိပြုမိစေရန်ဖြစ်ပါသည်။

ရေငံ(န)ကျေးရွာတွင် စာသင်ကျောင်းရှိပါသည်။ သို့သော်ကျောင်းသားဦးရေနှင့် ဆရာအချိုးမညီမှုပါ။ သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများမှာ ကျိုးပဲ့နေပြီဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသားဦးရေမှာ များပြားသောကြောင့် ကျောင်းဆောင် မလုံလောက်ပါ။ သောက်သုံးရေရှားပါးမှုကြောင့် ကျောင်းသူ/သားများမှာ ဒုက္ခရောက်ကြပါသည်။ အိမ်မှရေကို ရေသန့်ဘူးဖြင့်ထုတ်၍ ကျောင်းသို့ သယ်ကြရပါသည်။ ကျောင်းစည်းရိုးမှာလည်း လုံခြုံမှုမရှိပါ။ နွား၊ ဆိတ်များ ကျောင်းဝင်းအတွင်းသို့ ဝင်ကြပါသည်။ ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်စိမ်းလန်းရန် သစ်ပင်များလိုအပ်ပါသည်။ သောက်ရေ အတွက် စက်ရေတွင်းလိုအပ်ပါသည်။ ဆရာ/မအိမ်သာရှိသော်လည်း ကျောင်းသူ/သားများ အတွက် အိမ်သာမလုံလောက်ပါ။ ဆရာ/မများမှာသင်ပြပုံကောင်းပါသည်။

ရပ်ရွာအတွင်းတွင် ကလေးများဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် မပါဝင်ပါ။ ကလေးများအား နေရာပေးမှုနည်းပါးပါသည်။ သို့သော်လည်း ရပ်ရေး၊ ရွာရေးကိစ္စများတွင် ကလေးများ မိမိတို့ တက်နိုင်သည့်ဘက်မှ ပါဝင်လုပ်ဆောင်ကြပါသည်။ ယခုအခါဆယ်နှစ်မှဆယ့်ကိုးနှစ်အတွင်းရှိ

ကလေးများဖွဲ့ထားသော ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့သည် ရပ်ရွာအတွင်း သန့်ရှင်းရေးများ ပြုလုပ်ကြပါသည်။ ကလေးများသည်လည်း ရေဒီယိုများနားထောင်ကြ၍ ဘေးအန္တရာယ်အကြောင်း အနည်းငယ်သိရှိကြပါသည်။ မိမိတို့သိရှိသည်များကို မိဘများနှင့် သူငယ်ချင်းများအား ပြောပြကြပါသည်။

၃.၉ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရပ်ရွာလူထု၏ အကဲဖြတ်ပုံစံ

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များမှာ မိုးသည်းထန်စွာရွာသွန်းခြင်း၊ မြေငလျင်၊ ရေရှားပါးခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊ မိုးကြိုးပစ်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တယ်။ အပူချိန်များခြင်းနှင့် ရေရှားပါးခြင်းက လက်ရှိကြုံတွေ့နေရတာဖြစ်တယ်။ ဘေးအန္တရာယ်တွေကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်းမရှိဘူး။ ကြီးမားသော ဘေးအန္တရာယ်မရှိဘူး။ အဆင့်သတ်မှတ်ထားတာမရှိဘူး။ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုတွေနှင့်လူတွေရှိတယ်။ ကလေး၊ သက်ကြီးရွယ်အို၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီး၊ မသန်စွမ်းများဖြစ်တယ်။ အန္တရာယ်ပြမြေပုံနှင့် တိမ်းရှောင်စရာနေရာတွေမရှိဘူး။ မိုးလေဝသနှင့် ဆိုင်သော မိုးရေချိန်များကို စောင့်ကြည့်လေ့လာပါတယ်။ မီးဘေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး နွေရာသီမီးသတ်တပ်ဖွဲ့များထားရှိ။ မိုးလေဝသသတင်းများကို Radio၊ TV Phone များမှ ရရှိပါတယ်။ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုတွေကိုကျေးရွာလူထုမှ ကျေးရွာအိမ်မှူး၊ အုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး အဆင့်ဆင့်တင်ပြဆွေးနွေးတာတွေ လုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ အဓိကတာဝန်ရှိသူတွေက အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆက်သွယ်ရေးသတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆိုင်သောကြော်ငြာများ၊ ဝီဒီယိုများ ကပ်ထားခြင်းမရှိပါဘူး။ ထားရှိရမှန်းလည်းမသိ၊ သတိလည်းမထားမိပါဘူး။ သတင်းနှင့် ကြိုတင်သတိပေးမှုတွေကို Radio/ Phone/ TV/ လူအချင်းချင်း တစ်ဆင့်စကားတစ်ဆင့်နားဖြင့် ရရှိပါတယ်။ ဘေးအန္တရာယ်ပြမြေပုံကို ကျေးရွာမှာအသုံးပြုခြင်း မရှိပါဘူး။ ကြိုတင်ခန့်မှန်းချက် မလေ့ရှိပါတယ်။ ယုန်သုံးကောင်သန္ဓေတည်ရင်မိုးသုံးပိုင်းကောင်းတယ်။ ပေါက်ထီး အစေ့ (၃)ခု ရှိရင် မိုးသုံးချက်ညီတယ်။ ဖွတ်အမြီးမှာကြည့်ပြီး ခန့်မှန်းနိုင်တယ်။ တပေါင်းလ (ပုန်းမကြီး) တင်ချိန်တွင်လေတိုက်ပါက မိုးကောင်းနိုင် စသည့်ခန့်မှန်းချက်တွေရှိတယ်။ မိုးလေဝသနှင့် ပတ်သက်သောသတင်းအချက်အလက်ကို လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အဆင့်ဆင့်ပြောခြင်းဖြင့် သတင်းအချက်အလက်တွေကို ဖြန့်ပေးပါတယ်။ ကျေးရွာမှာ သဘာဝဘေး ကြိုတင်သတိပေးရေး ကော်မတီများရှိထားသင့်ပါသည်။ နွေရာသီမီးဘေးကော်မတီလိုမျိုးရှိသင့်တယ်။ လေ့ကျင့်မှုတွေ ရှိသင့်တယ်။ ဘေးအန္တရာယ်ခိုလှုံရာနေရာများ ယခုအချိန်မှာမလိုအပ်ဘူး။ ရှေးဦးသူနာပြုနှင့် ဆေးဝါးတွေ ရှိထားသင့်တယ်။ ဆက်သွယ်ရေးကြိုတင်သတိပေးရေးဆိုင်းဘုတ်၊ ပိုစတာ၊ ဝီဒီယိုများထားရှိသင့်တယ်။ ဘေးအန္တရာယ် အဆင့်ခွဲထားမှုတွေတော့ ရှိတယ်။ မှတ်တမ်းတင်ထားမှုတော့ မရှိဘူး။ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ် လျော့ချရေး ကော်မတီများ ထားရှိသင့်။ မြို့နယ်ဘေးအန္တရာယ် သဘာဝဘေးစီမံခန့်ခွဲရေး ကော်မတီနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုမရှိဘူး။ မြို့နယ်စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီက ကူညီထောက်ပံ့မှု အနည်းငယ်

ရရှိပါသည်။ သဘာဝဘေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး စစ်တမ်းကောက်ယူမှုတွေကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပတ်သက်သောဗဟုသုတတွေပိုမိုရရှိပါတယ်။

၃.၁၀ ပါတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း

ကျေးရွာမှာရှိတဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေတွေက ဘယ်လိုရှိလဲ။ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်တာက သစ်တောသစ်ပင်တွေမရှိလို့လား။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းတွေများလာလို့လား။ ဒီကျေးရွာရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဘာတွေရှိလဲ။ သစ်တောကြီးပိုင်းတွေရှိခဲ့တယ်။ ၁၉၉၀ လောက်က စက်ပစ်ကွင်းဧရိယာအဖြစ် သိမ်းထားတာရှိတယ်။ စီမံကိန်းက လုပ်ဆောင်ပေးသော သင်တန်းပေးခြင်း အသိပညာဗဟုသုတတွေပေးခြင်းက လူတွေအတွက် အကျိုးထိခိုက်မှုမရှိဘူး။ သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို မဖြစ်ပေါ်စေဘူး။ တစ်ပိုင်တစ်နိုင်စိုက်ပျိုးသော ဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေကို မိုးတွင်းမှ သာစိုက်ပျိုးတယ်။ အမှိုက်တွေကို မီးရှို့ခြင်းက ဆိုးကျိုးဖြစ်တယ်လို့တော့ မထင်မိဘူး။ မီးရှို့လို့ကျလာသော ပြာတွေက မြေဩဇာဖြစ်တယ်လို့ထင်တယ်။ သက်ရှိဖီဝတိရိစ္ဆာန်တွေ ပျက်စီးပျောက်ဆုံးမှုတွေ ရှိလာတာက စီမံကိန်းနှင့်မဆိုင်ပါ။ ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုနယ်မြေတွေ မရှိဘူး။ စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုက ကျေးရွာလူမှုရေးဆိုင်ရာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတွေကို ထိခိုက်မှုမရှိစေပါဘူး။ စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်နေမှုက သဘာဝရေထု၊ လေထုနှင့် မြေထုတွေကို ထိခိုက်ပျက်စီးစေမှု မရှိပါ။

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှု သတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ရာသီဥတုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အဆင့်ခွဲခြားခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

ဘေးအန္တရာယ်များ	အကြိမ် (ကြိမ်ရေ)	ရာသီ	ကျရောက် ချိန်တွင်း ကာလ	ပြင်းအား	အရိန်	သတိမပေးချက် (မဖြစ်မီ)	သတိပေးခ ျက် (ဖြစ်ပြီး)	သက်ရေ ခက်မှုအာ ့း	သက်ရော က်မှုအတို ့းအတာ	နှိုင်းယှဉ်ချ က်
အပူချိန်မြင့်မားခြင်း	XX	X	XX	XX	-	X	XX	XXX	XXX	၁၄
သောက်သုံးရေရှားပါး မှု	XXX	X	XXX	-	-	XXX	XXX	XXX	XXX	၁၈
စိုက်ပျိုးရေးရှားပါးမှု	XXX	XXX	XXX	-	-	XXX	XXX	XXX	XXX	၂၀
သစ်တောပြုန်းတီးခြ ့း	XX	XXX	XXX	-	-	XX	XX	XX	XX	၁၆
လမ်းပန်းဆက်သွယ် ရေး	XX	X	XX	-	-	XX	X	X	XXX	၁၃

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ကျေးရွာမှာ ရာသီဥတုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဘယ်လိုဘေးအန္တရာယ်တွေရှိလဲ။ အပူချိန် ပြင်းတယ်၊ လူအများခံ စားရတယ်၊ အကြိမ်ရေ(၂)အဆင့်ထိရှိတယ်။ ရာသီဥတုရာသီ(၃)လ လောက်ကြာတယ်။ ပြင်းအား(၂)အဆင့်ရှိတယ်။ သတိပေးချက်တွေရှိတယ်။ နေပူထဲသွားလျှင် အကာအကွယ်နှင့်သွားရန်၊ အကျီလက်ရှည်အပါးတွေ ဝတ်သင့်တယ်။ ကြိုတင်ပြင်ဆင် လိုက်နာသူနည်းတယ်။ (၁)အဆင့်သာရှိတယ်။ သက်ရောက်မှု လူတွေဖျားနာ၊ တိရိစ္ဆာန် ငယ်တွေ သေကြေပျက်စီးတယ်။ နောက်ဆက်တွဲအနေနှင့် ရေရှားပါးမှုတွေဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ သောက်သုံးရေရှား ပါးလာတယ်။ တစ်နှစ်ပတ်လုံးရေရှားပါးတယ်။ နွေရာသီမှာပိုဆိုးတယ်။ သုံးလလောက်ကြာတယ်။ သတိပေးချက်အ နည်းငယ်ရှိတယ်။ လိုက်နာမှုတွေအတတ်နိုင်ဆုံး လုပ်ခဲ့တယ်။ ရေလှောင်နိုင်သောကန်တွေ ပြုလုပ်တယ်။ မိုးရွာတာနည်းလို့ ရေပင်အားမ ကောင်းဘူး၊ ရေမလုံလောက်ဘူး။ မသန့်ရှင်းသောရေတွေအသုံးပြုရတယ်။ နောက်ဆက် တွဲအနေက ကျန်းမာရေးချို့ယွင်းမှုတွေဖြစ်လာတယ်။ ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျော့တွေဖြစ်လာတယ်။ စိုက်ပျိုးရေးရှားပါးတယ်။ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်လို့ ရေမလုံလောက်ကာ နှစ်တွေများနေသည်။ (၃၆)နှစ်လို့ခန့်မှန်းတယ်။ ရာသီအနေနှင့် တစ်နှစ်ပတ်လုံးဖြစ်တယ်။ ကြိုတင်သတိပေးချက်တွေ ရှိခဲ့တယ်။ လိုက်ပြီးမလုပ်နိုင်ဘူး။ နှစ်တိုင်းလိုလို သီးနှံတွေ ဆုံးရှုံးနေတယ်။ အရင်ကသစ်တောတွေ ရှိခဲ့တယ်။ အခုချိန်မှာမရှိတော့ဘူး။ စိုက်ပျိုးနယ်မြေအဖြစ် အသုံးပြုနေကြတာရှိတယ်။ သစ်တောပြုန်းတီးမှုကြိမ်ရေသည် (၂)ရာသီ (၃)ရာသီ တစ်နှစ်ပတ်လုံးကျရောက်ချိန် အတော် ကြာသည်။ သတိပေးချက်ရှိတယ်။ လိုက်နာလုပ်ဆောင်သူနည်းတယ်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ကြိမ်ရေနှစ်ရာသီ မိုးရာသီ၊ ကျရောက်ချိန်တွင် ကာလ(၂)လ သတိပေးချက်တွေရှိတယ်။ လမ်းသွားလာများ ခက်ခဲတယ်။ တစ်ရွာလုံးနီး တက်ရောက်မှုအတိုင်းအတာများတယ်။

ရာသီဥတုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အဆင့်ခွဲခြားခြင်း

ရွာသူ/ရွာသားများ အနေဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင် လိုက်လုပ်သည့်အတွက် အများဆုံး သက်ရောက်မှုအားမှာ တစ်နိုင်ငံလုံးမှာ ဖြစ်နေသည့်အတွက် အများဆုံးနှင့် သက်ရောက်မှု အတိုင်းအတာမှာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုနည်းခြင်းကြောင့် အနည်းဆုံးဖြစ်ပါတယ်။ မိုးခေါင်ခြင်း၊ အကြိမ်ရေတွက် အများဆုံး၊ ရာသီမှာ အသင့်အတင့် ကျရောက်သော အချိန်ကာလ အသင်အတင့် သက်ရောက်မှုအား အများဆုံး သက်ရောက်မှု အတိုင်းအတာမှာ မိုးခေါင်ခြင်းရောက် သီးနှံပျက်စီး ဆုံးရှုံးမှုများခြင်းကြောင့် အများဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ သစ်တောပြုန်းတီးမှု အကြိမ်အများဆုံး ရာသီ၊ အများဆုံး ကျရောက်သော အချိန်ကာလ အများဆုံး မဖြစ်မှီ သတိပေးချက် အများဆုံးဖြစ်ပြီး သတိပေးချက်မှာ သစ်ပင်ပြန်လည်စိုက်ပျိုးခြင်းကြောင့် အများဆုံး သက်ရောက်မှုအား တစ်ရွာလုံး ဖြစ်သည့်အတွက် အသင့်အတင့် သက်ရောက်မှု အတိုင်းအတာမှာ အများဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ စိုက်ပျိုးရေးရှိမှု အကြိမ်အများဆုံး ရာသီ၊ ဝါခေါင်၊ တော်သီလင်း သီတင်းကျွတ် လများတွင် အများဆုံးဖြစ်ပြီး သတိပေးချက် အများဆုံး သက်ရောက်မှုအား အသင့်အတင့် သက်ရောက်မှု အတိုင်းအတာ တောင်သူဦးကြီး တိရစ္ဆာန်များအတွက် အများဆုံးဖြစ်တယ်။ မြေဆီလွှာ ပျက်စီး

ဆုံးရှုံးမှု အကြိမ်ရေ အများဆုံး ရာသီ၊ အသင့်အတင့် ကျရောက်မှု အချိန်ကာလ အများဆုံး မဖြစ်မီ သတိပေးချက်ဖြစ်ပြီး သတိပေးချက် အသင့်အတင့် သက်ရောက်မှုအား အများဆုံး သက်ရောက်မှု အတိုင်းအတာ သီးနှံအထွက်နှုန်း နည်းခြင်း၊ သဘာဝ မြေဩဇာ ထည့်သွင်းမှု နည်းခြင်းကြောင့် အသင့်အတင့် ဖြစ်ပါတယ်။

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း

မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို အတည်ပြုခြင်း

စဉ်	သမိုင်းအချက်အလက် (ဥတု ရာဇဝင် မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဌာန)	မကြာသေးခင် ကာလ (၁-၂ လ)	လက်ရှိဖြစ်ပေါ်မှု	ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်မှု	မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက် (မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဌာန၏ ခန့်မှန်းချက်)	ဆုံးဖြတ်ချက်	တစ်ဆက်တည်းစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
၁။	ရေငံ(န)ကျေးရွာတွင် မိုးအများဆုံးရွာသေ့ ၁ လနှင့် ရေအကြီးဆုံးကြီးသော လများမှာ ဝါခေါင်လဖြစ်သည်။	အလွန်ပူပြင်းပြီး မြောက်သွေလဘယ် ဝါဆိုဝါခေါင်မှာ မိုးသန်ထန်စွာ ရွာသည်	နေအရမ်းပူတယ် အရင်နှစ်ကထက် ဒီနှစ်က ပိုပြီး ပူပြင်းလာတယ်	ရေတွင်းရေရှားလာခြင်း - လူတွေမှာ ရောဂါတွေ ပိုဖြစ်လာတယ် - တိရစ္ဆာန်တွေက ရောဂါရပြီးသေ ကြေပျက်စီးလာတယ်	ကဆုန်လကွယ်၊ နယုန်လဆန်းရေတက်မယ်၊ မိုးစရွာမယ်၊ ပုံမှန် ရွာသောလ နယုန်မှ တော်သလင်းလတွေမှာ မိုးရွာမယ်	ရေကိုချွေတာသုံးစွဲခြင်း -ယခုရှိသော ရေတွင်းများအား ပြန်လည်ပြုပြင်ပြီး မွန်းမံခြင်းများပြုလုပ်ခြင်း - ကယ်ဆယ်ရေး ဌာန၊ မီးသတ်၊ ကျန်းမာရေးဌာနနှင့် မွေးကုဦးစီးတို့နှင့် ချက်ဆက်နိုင်ရန် ဌာနများ၏ ဖုန်းနံပါတ်များအား ယူထားရန် -VDMC ကော်မတီများ သတင်းပို့မိရရှိအောင် ပြုလုပ်ရန်	- အုပ်ချုပ်ရေးမှူး - ကော်မတီဝင်များ - မီးသတ်ဌာန - ကျန်းမာရေးဌာန တို့မှ ဆက်သွယ်ရန် လိပ်စာများယူရန် - ရေရှားမရှား ကြိုတင်စောင့်ကြည့် -

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

မြောက်လည်အုပ်စု၊ ရေငံ(န)ကျေးရွာသည် မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များအရ ၎င်းကျေးရွာသည် သမိုင်းအစဉ် အဆက်အရ မိုးခေါင်ခြင်းများနှင့်သာ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ပါသည်။ မကြာသေးခင်ကာလကပင်

မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းများနှင့် ထပ်မံကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ညထိုသို့မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းတို့ကြောင့် နောက်ဆက်တွဲ အကျိုးဆက်များအနေဖြင့် ရေတွင်း၊ ရေရှားလာခြင်း၊ ကလေးများနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ ဖျားနာမှုများ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ မိုးလေဝသခန့်ချက်အရ ကဆုန်လကွယ်၊ နယုန်လဆန်းမှ တော်တလင်းလအထိ မိုးများပုံမှန် ရွာသွန်းလျက်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာသူ/သားများအနေဖြင့် မိုးခေါင်သောလများတွင် ကျေးရွာတွင်းရှိ ရေတွင်းများကို ထပ်မံတူးဖော်ခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်းများ၊ ရေတွင်းများကို အမိုးမိုးခြင်း အကာတက်ခြင်းများကို ပြုလုပ်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ကြပြီး ထိုလုပ်ငန်းကို စောင့်ကြည့် လေ့လာရန်အတွက် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၊ အမျိုးသမီးကိုယ်တူ/ထ အဖွဲ့များမှ စောင့်ကြည့် လေ့လာသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ

၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား(Pair Wise Ranking)

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု	သစ်ပင်စိုက်ခြင်း	သောက်ရေကန်ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း	အသေးစားဆည်	လျှပ်စစ်မီး	လမ်းပြုပြင်ခြင်း	စက်ရေတွင်း	ရမှတ်
သစ်ပင်စိုက်ခြင်း		သောက်ရေသန်ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း	အသေးစားဆည်	လျှပ်စစ်မီး	လမ်းပြုပြင်ခြင်း	စက်ရေတွင်း	၀
သောက်ရေသန်ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း			သောက်ရေကန်ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း	သောက်ရေကန်ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း	သောက်ရေကန်ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း	သောက်ရေကန်ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း	၅
အသေးစားဆည်				အသေးစားဆည်	အသေးစားဆည်	အသေးစားဆည်	၄
လျှပ်စစ်မီး					လမ်းပြုပြင်ခြင်း	စက်ရေတွင်း	၁
လမ်းပြုပြင်ခြင်း						လမ်းပြုပြင်ခြင်း	၃
စက်ရေတွင်း							၂

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ပထမဦးစွာ မဖြူထွေးမှ ဇယား၏အကြောင်းကို ရှင်းပြပါသည်။ သစ်ပင်စိုက်ခြင်းနှင့် သောက်သုံးရေကန်နှင့် နိုင်းယုဉ်ရာတွင် သောက်သုံးရေကို လုပ်မယ်လို့ပြောပါတယ်။ သောက်ရေကန်နှင့် အသေးစားဆည်ကို နိုင်းယုဉ်ရာတွင် အသေးစားကိုလုပ်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ အသေးဆည်နှင့် လျှပ်စစ်မီးအားနိုင်းယုဉ်ရာတွင် လျှပ်စစ်မီးလုပ်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ လျှပ်စစ်မီးနှင့် လမ်းပြုပြင်ခြင်းများအားနိုင်းယုဉ်ရာ လမ်းပဲပြုပြင်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ သောက်သုံးရေကန်နှင့် အသေးစားဆည်မှာ သောက်ရေကန်ပဲလုပ်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ အသေးစားဆည်နှင့် လျှပ်စစ်မီးမှာ အသေးစားဆည်ပဲ လုပ်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ လျှပ်စစ်မီးနှင့် စက်ရေတွင်းမှာ စက်ရေတွင်းပဲလုပ်မယ်လို့ပြောပါတယ်။ လမ်းပြင်တာနှင့် စက်ရေတွင်းမှာ

စက်ရေတွင်းပဲလုပ်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း(၁)မှတ်၊ သောက်ရေကန်တူးဖော်ခြင်း (၅)မှတ်၊ အသေးစားဆည်က (၄)မှတ်၊ လျှပ်စစ်မီးက(၁)မှတ်၊ လမ်းပြုပြင်တာက(၂)မှတ်၊ စက်ရေတွင်းမှာ(၁)မှတ် ရတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ဆက်ပြီး မဖြူထွေးမှ ဇယားတွေအကြောင်းကို ပြန်လည်ရှင်းပြပါတယ်။

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)

လုပ်ဆောင်ချက်	စီးပွားရေး	ရမှတ်	လူမှုရေး	ရမှတ်	ပတ်ဝန်းကျင်	ရမှတ်
သစ်ပင်စိုက်ခြင်း	သီးနှံအထွက်ကောင်းလာမယ်၊ ဝင်ငွေတိုးလာမယ်	(၅)	လူမှုရေးလုပ်ငန်းတွေ လုပ်ဆောင်လာနိုင်မယ်	(၅)	ပတ်ဝန်းကျင်စိမ်းလန်းစိုပြေလာမယ်။ ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေ (၂၇၀၀၀၀) ကျပ်	(၄)
ဆည်အသေးစားပြုလုပ်ခြင်း (လျှို့ဝှက်ဆည်)	သီးနှံမျိုးစုံစိုက်ပျိုးလာနိုင်မယ် ဝင်ငွေကောင်းလာမယ် ကျန်းမာရေးအရေးပေါ်များ ကုသလာနိုင်မယ်၊ ပညာပေး ဦးစားပေးနိုင်မယ်	(၁၀)	ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး ဦးစားပေးလာနိုင်မယ်	(၅)	ပတ်ဝန်းကျင်စိမ်းလန်းစိုပြေလာမယ်။ ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေသိန်း(၃၀၀)	(၅)
သောက်ရေကန်ပြန်လည် ပြုပြင်ခြင်း	ကျန်းမာရေးကောင်းလာမယ်၊ သောက်သုံးရေလုံလာမယ်။	(၈)	လူမှုရေးတွေ ကောင်းစွာ လုပ်နိုင်လာမယ်	(၇)	ပတ်ဝန်းကျင်စိမ်းလန်းလာမယ်။	(၃)
လျှပ်စစ်မီး	စီးပွားရေးတွေကောင်းလာမယ်၊ အလုပ်အကိုင်ပေါများလာမယ်။	(၇)	လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားလာမယ်၊ အလင်းရောင်နှင့် နေနိုင် မယ်၊ ကျောင်းသူ/သားများပညာရေးတိုးတက်လာမယ်	(၅)	ပိုးမွှားအန္တရာယ်စိတ်ပူစရာမလိုတော့ဘူး။ ကလေးများမီးရောင်အောက်မှကစားလာနိုင်မယ်။	(၄)
လမ်းပြုပြင်ခြင်း (ကျောက်ခင်းမြေသားလမ်း)	စီးပွားရေးကောင်းလာမယ်၊ ဈေးကွက်ကိုလက်လှမ်းမီလာမယ်၊ ဝင်ငွေကောင်းလာ မယ်။	(၅)	ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး ကောင်းလာမယ်	(၄)	လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးချောမွေ့လာမယ်။ မိမိသွားချင်ရာ လျှင်မြန်စွာ ရောက်နိုင်မယ်။	(၄)

သုံးသပ်ချက် အကျဉ်းချုပ်

ပထမဦးစွာ မခင်ဆွေဝင်းမှ ဇယား၏အကြောင်းကို ရှင်းပြပါတယ်။ ဆက်လက်ပြီး လုပ်ဆောင်ချက်အနေဖြင့် သစ်ပင်စိုက်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ စီးပွားရေးအနေဖြင့် သီးနှံအထွက်ကောင်းလာမယ်။ လူမှုရေးအနေဖြင့် လုပ်ငန်းတွေ ဆောင်ရွက်လာနိုင်မယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်တွေ

စိမ်းလန်းစိုပြေလာနိုင်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ရမှတ်အနေဖြင့် စီးပွားရေးတွင် (၅) မှတ်၊ လူမှုရေးတွင်(၅)မှတ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်အနေဖြင့်(၅)မှတ် ရတယ်လို့ပြောပါတယ်။ အပင်စိုက်ရန် အတွက် ဟောပြောပွဲခန့်မှန်းကုန်ကျစရိတ် (၂၇၀၀၀၀) ကုန်ကျမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ မယ်ဇလီ၊ စိန်ပန်း၊ မကျီး၊ တမာတွေ လုပ်မယ်လို့ပြောပါတယ်။ ဆက်ပီးရေကန်တူးမယ်လို့ပြောပါတယ်။ စီးပွားရေးအနေဖြင့် ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး တိုးတက်ကောင်းမွန်လာမယ်လို့ပြောပါတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်တွေစိမ်းလန်းစိုပြေလာမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ စီးပွားရေး အနေဖြင့် ရမှတ်(၈)မှတ်၊ လူမှုရေး အနေဖြင့် (၇)မှတ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်အနေဖြင့်(၃)မှတ်ရမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ သံဇကာကာမယ် အနက်(၅)ပေတူးဖော်ရမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ကုန်ကျငွေအဖြစ် သိန်း(၁၅၀)ခန့်မှန်း ငွေလို့ ပြောပါ တယ်။ ဆက်လက်ပြီးဆည်အသေးစားလုပ်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ စီးပွားရေးအနေဖြင့် သီးနှံစိုက်ပျိုးနိုင်မယ်။ ရမှတ် (၁၀) လူမှုရေးအနေဖြင့် ကောင်းစွာ ပါဝင်လာနိုင်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ရမှတ်(၅)ပတ်ဝန်းကျင်အနေဖြင့် ပညာရေးတွေ ကောင်းမွန်လာနိုင်မယ်။ စိမ်းလန်းစိုပြေရေးတွေ ဖြစ်လာနိုင်မယ်၊ ရာသီဥတုတွေ ကောင်းလာနိုင်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ရမှတ်အနေဖြင့် (၅)မှတ်လို့ ပြောပါတယ်။ ဆက်လက်ပြီး ခန့်မှန်းငွေအနေဖြင့် သိန်း(၃၀၀)လို့ ပြောပါတယ်။ ပြီးလျှပ်စစ်မီးရရှိရန် ပြုလုပ်ခြင်း၊ စီးပွားရေးအခြေအနေ ကောင်းမွန်လာမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားလာမယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်အနေဖြင့် ပိုးမွှားဘေးအန္တရာယ်တွေ လျော့နည်းသွားမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ စီးပွားရေး()ရမှတ်၊ လူမှုရေး()ရမှတ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်()ရမှတ်လို့ ပြောပါတယ်။ ကုန်ကျငွေကြေးအနေဖြင့် သိန်း(၆၀၀)လောက်ကုန်ကျမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ဆက်လက်ပြီးလမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအနေဖြင့် လမ်းပြုပြင်ခြင်း စီးပွားရေးအနေဖြင့် ကောင်းမွန်လာမယ်။ ဈေးကွက်နှင့်ချိတ်ဆက်ရန် လွယ်ကူလာမယ်။ ဝင်ငွေများလာမယ်။ (ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ကောင်းမွန်လာမယ်လို့ပြောပါတယ်။ မြေသားလမ်း၊ ကျောက်ခင်းလမ်း ပြုလုပ်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ဇယား၏အကြောင်းကို ပြန်လည်ရှင်းပြပြီး အစည်းအဝေးကို ရုပ်သိမ်းလိုက်ပါသည်။

၆။ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ် (Action Plan)

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု	ဦးတည်မှု	ဘယ်မှာဆောင်ရွက်မှာလဲ	ဘယ်လိုဆောင်ရွက်မှာလဲ	ဘယ်သူတွေဆောင်ရွက်မှာလဲ	ငွေကြေး	ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေနှင့် မှန်းဆချက်	အချိန်	မှတ်ချက်
သောက်ရေကန်ပြုပြင်ခြင်း	တစ်ရွာလုံး	ရွာ၏အနောက်ဘက်	ကန်ဘောင်မြင့်မယ်၊ ခြံစည်းရိုးကာမယ်၊ အနက်(၅)ပေတူး။	အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် လူငယ်အဖွဲ့ဌာနဆိုင်ရာများ	၁၅၀ သိန်း		၂၀၁၆-၂၀၁၇	
အသေးစားဆည်	တောင်သူများ	ရွာ၏အနောက်မြောက်	အလျားပေ(၂၀၀) အမြင့်(၁၀၀) နှင့် အောက်စက်ဖြင့်တူး	အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် လူငယ်အဖွဲ့ဌာနဆိုင်ရာများ	၃၀၀ သိန်း	လယ်မြေအနည်းငယ်ဆုံးရှုံး	၂၀၂၀ အထိ	
လမ်းပြုပြင်ခြင်း	တစ်ရွာလုံး	ရွာ၏မြောက်ဘက်	ကျောက်ခင်းဂန်ကားလမ်းစက်ကြိတ်	အုပ်ချုပ်ရေး	၁၀၀၀ သိန်း		၂၀၁၈-၂၀၁၉	
စက်ရေတွင်း	ကျောင်းသူ/သား	စာသင်ကျောင်း	ပေ(၆၀၀)အနက်နှင့် အုတ်ကန်/စက်	ကျောင်းကော်မတီ အုပ်ချုပ်ရေး	၂၀ သိန်း		၂၀၁၇-၂၀၁၈	
သစ်ပင်စိုက်ခြင်း	တစ်ရွာလုံး	စာသင်ကျောင်းနှင့် အိမ်ပိုင်းခြံစည်းရိုး	သစ်တောဌာနနှင့် ချိတ်ဆက်ဟောပြောပွဲသစ်ပင်	အုပ်ချုပ်ရေး	၂၇၀၀၀၀		၂၀၁၆	
မြေဆီလွှာထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာ	တောင်သူများ	ရာအိမ်မှူးအိမ်	AAM စိုက်ပျိုးဌာနနှင့်ချိတ်ဆက်ပြီး သင်တန်းပြုလုပ်ရန်	ကျေးရွာရာအိမ်မှူး	၃ သိန်း		၂၀၁၆	
မွေးမြူရေးနည်းပညာနှင့် အရင်းအနှီးလိုအပ်ခြင်း	တစ်ရွာလုံး လက်လုပ်လက်စား	ရာအိမ်မှူးအိမ်	ဆိတ်နှင့်ဝက်မွေးမြူရေး သင်တန်းကို တီမွေးကုပေးပြီး မွေးစားရိတ်အရင်းအနှီးထုတ်ပေးခြင်း	လက်လုပ်လက်စား	၁၅ သိန်း	ရာသီပေါ်ရောဂါ	၁၀၁၇	

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

(၁)သောက်ရေသန့်ပြုပြင်ခြင်း

တစ်ရွာလုံးအတွက် ရွာရဲ့အနောက်ဘက်ကန်ကို ဘောင်မြင့်မယ်။ ခြံစည်းရိုးခတ်၊ အတွင်းရှိ နှုန်းမြေတွေကို အနက်(၅)ပေအထိ တူးမယ်။ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် ကျေးရွာသူ/သားတွေက ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မယ်။ (၂၀၁၆-၂၀၁၇)မှ လုပ်ဆောင်မယ်။ ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေ သိန်း(၁၅၀)ရှိတယ်။

(၂)ဆည်အသေးစားများပြုလုပ်မယ်

ကျေးရွာရှိတောင်သူများအားလုံးအတွက် လျှို့ဝှက်မြောင်းနှင့်ဆည် ရွာ၏အနောက်ဘက်မှာ ရှိတဲ့လျှို့ဝှက်မြောင်းကို ဘောင်တင်ဆည်မယ်။ အလျားပေ(၂၀၀)၊ အမြင့်(၁၀၀)နှင့် (၅၀)ကြား စက်များဌား၍ လုပ်ဆောင်မယ်။ ခန့်မှန်း ကုန်ကျငွေသိန်း(၃၀၀) အချို့ယာမြေတွေကို ညှိနှိုင်းပြီး ပြုလုပ်ရမည့်အတွက် ယာမြေနည်းပါးသွားနိုင်တယ်။ ၂၀၂၀ အတွင်းပြုလုပ်မယ်။

(၃)လမ်းပြုပြင်ခြင်း

ရွာ၏မြောက်ဘက်ရှိလမ်းကို ပြုပြင်မယ်။ ကျောက်ခင်းဂန်ကားလမ်း၊ စက်ကြီးများနှင့် ပြုလုပ်မည်။ အုပ်ချုပ် ရေးအဖွဲ့က ဦးဆောင်မယ်။ ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေ သိန်းတစ်ထောင်ကုန်ကျမယ်။ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ တွင်ပြုလုပ်မယ်။

(၄)စက်ရေတွင်း

ကျောင်းသူ/သားများအတွက် စာသင်ကျောင်းတွေပြုလုပ် ပေ(၆၀၀)အနက် အုတ်ကန်နှင့် စက်ပါဝင်မယ်။ ကျောင်းကော်မတီနှင့် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့က ဦးဆောင်မယ်။ ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေ သိန်း(၂၀)ကုန်ကျမယ်။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ တွင်ပြုလုပ်မယ်။

(၅)လျှပ်စစ်မီး

တစ်ရွာလုံးအတွက် ရေငံ(န)တွေပြုလုပ်မယ်။ အစိုးရဌာနနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တွေ ဦးဆောင်မယ်။ ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေ သိန်း(၇၀၀)၊ ဓာတ်တိုင်မြေနေရာတွေ တောင်သူယာပိုင်များနှင့် စကားပြောရမယ်။ မတော်တဆဝါယာ ရှေ့ဖြစ်နိုင်တယ်။ ၂၀၂၀တွင် ပြုလုပ်မယ်။

(၆)သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း

တစ်ရွာလုံးအိမ်ပိုင်းခြံစည်းရိုးများတွင်စိုက်မယ်။ စာသင်ကျောင်းအတွင်း စိုက်မယ်။ သစ်တောဌာနမှ သစ်ပင်မျိုးများ တောင်းယူစိုက်ပျိုးမယ်။ ဗန်ဒါ၊ မယ်ဇလီ၊ စိန်ပန်း၊ ကုက္ကို၊ တမာ၊ မန်ကျည်းပင်များစိုက်မယ်။ အစိုးရ ဌာနဆိုင်ရာမှ ဟောပြောပွဲတွေပြုလုပ်မယ်။ ကုန်ကျစရိတ် (၂၇၀၀၀၀)ကုန်ကျမယ်။ ၂၀၁၆ မှာပြုလုပ်မယ်။

၇။ နိဂုံးချုပ်

ရေငံ (န) ကျေးရွာ၏ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီအနေဖြင့် ရပ်ရွာဘေး ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့် အစီရင်ခံစာ ကိုဖြန့်ဝေပေးရန် ဝတ္တရားရှိပါသည်။ ရပ်ရွာလူငယ်အုပ်စုနှင့် စာသင်ကျောင်းများ အပါအဝင်ရပ်ရွာ လူထုများအကြားတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဝေငှရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာကို မြို့နယ်အဆင့်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သင့်ပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်ဌာနဆိုင်ရာများ အနေဖြင့်လည်း ရပ်ရွာလူထု၏ ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့်ရွေးချယ်ထားသော လုပ်ငန်းအစီအစဉ် (community resilience action plan) ကို ကောင်းစွာသိရှိထားလျှင် ရပ်ရွာလူထုအတွက် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းတည် ဆောက်ရာတွင် ပိုမိုအဆင်ပြေနိုင်ပါမည်။

အခြားသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများသို့ မဟုတ် ရပ်ရွာအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် လည်း ပိုမိုကောင်းမွန်သော စီမံကိန်း ပုံစံများ ရေးဆွဲနိုင်ရန်နှင့် သင်တန်းများပြုလုပ်ပေးနိုင်ရန်ကျိအစီရင်ခံစာကိုလေ့လာနိုင်ပါသည်။

ရပ်ရွာလူထုအနေဖြင့်လည်း အစီရင်ခံစာတွင်ပါဝင်သော ကျေးရွာ၏ အဓိကဘေးအန္တရာယ်များကို သိရှိထားပြီး၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်၊ အမျိုးမျိုးသော ဘေးန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများကို တုန့်ပြန်နိုင်ရန် နားလည်ထားသင့်ပါသည်။ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှ အမျိုးမျိုးသော လုပ်ဆောင်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုသည် မိမိ၏တာဝန်များကို ကောင်းစွာသဘောပေါက်နားလည်သင့်ပါသည်။

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက်ပြုပြင်ခြင်း

ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများအား မိမိကျေးရွာတွင် ဆန်းစစ်မှုကို နှစ်စဉ်သုံးသပ်လေ့လာကာ သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်မည် ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်သည့် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ငန်းစောင့် ကြပ်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့က အစဉ်စောင့်ကြည့် အကြံပြုမည်ဖြစ်ပြီး လစဉ်အစည်းအဝေး များလည်း ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းကာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းအား လျော့ချရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ရံပုံငွေရှာဖွေရေး လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီဝင်များ ပုံမှန်အစည်း အဝေးကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အတူအခက်ခဲများ အောင်မြင်မှုများ လိုအပ်ချက်များအား လစဉ်အစည်းဝေးပြုလုပ်ပြီး ဆွေးနွေးသွားမည်။ ဌာနဆိုင်ရာများ နှင့်လည်း ချိတ်ဆက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြင်ပနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းများကို အစဉ်စောင့်ကြည့်လုပ်ဆောင်သွားမည်။ လုပ်ငန်းများ ရေရှည်တည်တံ့စေမည့် နည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်သွားမည်။

၉။နောက်ဆက်တွဲများ

နောက်ဆက်တွဲ (၁): ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ

နောက်ဆက်တွဲ (၂): ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း

နောက်ဆက်တွဲ (၃): ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီစာရင်း

စဉ်	အမည်	ရာထူး	တာဝန်
၁	ဦးစန်းတင့်	ဥက္ကဋ္ဌ	အဖွဲ့မှလုပ်ဆောင်ချက်တွေကို သုံးသပ်တယ်၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်နီးဆော်ပေးတယ်၊ အလုပ်အားလုံးကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေးတယ်
၂	ဦးဆန်း	စာရင်းစစ်	စာရင်းကိုင်ပြုလုပ်ထားသော ငွေစာရင်းများ ပြန်လည်စစ်ဆေးခြင်း၊ ပံ့ပိုးကူညီမှုများဆောင်ရွက်ရပါသည်
၃	ဦးဝင်းအောင်	အတွင်းရေးမှူး	ဥက္ကဋ္ဌခရီးလွန်နေသော အခါ အဖွဲ့အားဦးဆောင်ခြင်း၊ ဥက္ကဋ္ဌကိုယ်စားဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးရပါသည်
၄	ဦးတင်ထွန်း	စာရင်းစစ်	စာရင်းကိုင်ပြုလုပ်ထားသော ငွေစာရင်းများ ပြန်လည်စစ်ဆေးခြင်း၊ ပံ့ပိုးကူညီမှုများဆောင်ရွက်ရပါသည်
၅	ဦးကြည်လွင်	စာရင်းကိုင်	စာရင်းဇယားများကို စုစည်းတယ်၊ အခြားသောအလုပ်များကိုလည်းပိုင်းဝန်းကူညီတယ်
၆	ဦးတင့်ဆွေ	ဘဏ္ဍာထိန်း	ငွေကိုစနစ်တကျသိမ်းဆည်းတယ်၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အလုပ်များကိုဆောင်ရွက်ပေးတယ်
၇	ဦးသန်း	အဖွဲ့ဝင်	ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်ဆောင်ရွက်ကြတယ်၊ အခြားသောအလုပ်များတွင်လည်းဆောင်ရွက်ပေးတယ်
၈	ဦးဂျော်နီ	အဖွဲ့ဝင်	ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်ဆောင်ရွက်ကြတယ်၊ အခြားသောအလုပ်များတွင်လည်းဆောင်ရွက်ပေးတယ်
၉	ဦးလှသိန်း	အဖွဲ့ဝင်	ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်ဆောင်ရွက်ကြတယ်၊ အခြားသောအလုပ်များတွင်လည်းဆောင်ရွက်ပေးတယ်
၁၀	ဦးထွန်းရွှေ	စာရင်းကိုင်	စာရင်းဇယားများကို စုစည်းတယ်၊ အခြားသောအလုပ်များကိုလည်းပိုင်းဝန်းကူညီတယ်
၁၁	ဦးခင်မောင်ကြည်	အဖွဲ့ဝင်	ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်ဆောင်ရွက်ကြတယ်၊ အခြားသောအလုပ်များတွင်လည်းဆောင်ရွက်ပေးတယ်

နောက်ဆက်တွဲ (၄): အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်များ

ဦးခင်မောင်ကြည် ၀၉/၃၃၄၁၈၄၀၄